

TREBALL FI DE GRAU

MEMORIA FINAL

GRAU EN ADE

CURS 2024-25

ESTUDI EXPLORATORI D'ESTRATÈGIES DE SOSTENIBILITAT EN LES COOPERATIVES AGRÀRIES

Autor/a: Carlos Antonio Olona Albalat

Tutor/a: Yolanda Montegut Salla

Data: 30/05/2025

DECLARACIÓ D'AUTORIA I ORIGINALITAT
--

Declaro que sóc l'autor/autora d'aquest treball. El seu contingut és original i totes les fonts utilitzades han estat degudament citades sense incórrer en frau o plagi.

En cas contrari, conec i accepto les mesures disciplinàries o sancionadores que corresponguin d'acord amb la normativa aplicable.

Lleida, a 30/05/2025

Signatura:

ABSTRACT IN ENGLISH

This final degree project examines how agricultural cooperatives in Catalonia are incorporating sustainability into their management in response to new regulatory obligations at the European level. Following an exploratory approach, the study combines quantitative analysis—through the creation of a proprietary index (ISVCC) composed of 22 indicators across environmental, social, governance, and economic dimensions—with qualitative insights gathered from surveys of cooperative representatives. The sample consists of 28 entities selected through a prior filtering process based on the availability and quality of their published information.

The results reveal a certain level of maturity in environmental practices, but also highlight significant shortcomings in governance and social sustainability. Only 21.4% of the cooperatives analyzed publish structured sustainability reports, and just 14% have begun adapting to the new CSRD directive. Overall, 64% of the entities surpass the recommended minimum threshold of sustainability according to the ISVCC index.

The study concludes with several recommendations and presents the ISVCC as a useful, replicable, and relevant tool for monitoring sustainability within the Catalan agricultural cooperative sector.

KEYWORDS

Agricultural cooperative, Sustainable development, Regulatory adaptation, Transparency, Non-financial information, Sustainability criteria (ESG)

RESUM EN CATALÀ

En aquest treball final de grau s'examina com les cooperatives agràries de Catalunya estan incorporant la sostenibilitat en la seva gestió davant l'arribada de noves obligacions reguladores a nivell europeu. A partir d'un enfocament exploratori, s'ha combinat l'anàlisi quantitativa, mitjançant la creació d'un índex propi (ISVCC) format per 22 indicadors relacionats amb aspectes ambientals, socials, de governança i econòmics, amb una aproximació qualitativa basada en enquestes a representants de cooperatives. La mostra inclou 28 entitats seleccionades mitjançant un procés previ de filtratge segons la disponibilitat i qualitat de la informació publicada.

Els resultats posen de manifest una certa maduresa en matèria ambiental, però també evidencien carències significatives en els àmbits de governança i sostenibilitat social. Només el 21,4 % de les cooperatives analitzades elaboren informes estructurats de sostenibilitat, i tan sols un 14 % declara haver iniciat ja processos d'adaptació a la nova Directiva CSRD. En conjunt, el 64 % de les entitats supera el llindar mínim recomanat de sostenibilitat segons l'índex ISVCC.

L'estudi conclou amb diverses recomanacions i planteja l'ISVCC com una eina útil, replicable i d'interès per al seguiment de la sostenibilitat dins el sector cooperatiu agrari català.

PARAULES CLAU

Cooperativa agrària, Desenvolupament sostenible, Adaptació normativa, Transparència, Informació no Financera, Criteris de sostenibilitat (ESG)

RESUMEN EN CASTELLANO

En este trabajo final de grado se examina como las cooperativas agrarias de Cataluña están incorporando la sostenibilidad en su gestión ante la llegada de nuevas obligaciones reguladoras a nivel europeo. A partir de un enfoque exploratorio, se ha combinado el análisis cuantitativo, mediante la creación de un índice propio (ISVCC) formado por 22 indicadores relacionados con aspectos ambientales, sociales, de gobernanza y económicos, con una aproximación cualitativa basada en encuestas a representantes de cooperativas. La muestra incluye 28 entidades seleccionadas mediante un proceso previo de filtraje según la disponibilidad y de calidad de la información publicada.

Los resultados ponen de manifiesto cierta madurez en materia ambiental, pero también evidencian carencias significativas en los ámbitos de gobernanza y sostenibilidad social. Solo el 21,4 % de las cooperativas analizadas elaboran informes estructurados de sostenibilidad, y tan solo un 14 % declara haber iniciado ya procesos de adaptación a la nueva Directiva CSRD. En conjunto, el 64 % de las entidades supera el umbral mínimo recomendado de sostenibilidad según el índice ISVCC.

El estudio concluye con varias recomendaciones y plantea la ISVCC como una herramienta útil, replicable y de interés para el seguimiento de la sostenibilidad dentro del sector cooperativo agrario catalán.

PALABRAS CLAVE

Cooperativa agraria, Desarrollo sostenible, Adaptación normativa, Transparencia, Información no financiera, Criterios de sostenibilidad (ESG)

ÍNDIX

1	INTRODUCCIÓ	10
1.1	Context i justificació.....	10
1.2	Objectius del treball.....	11
1.3	Metodologia.....	12
2	MARC TEORIC	14
2.1	Desenvolupament sostenible: que és i importància actual.....	14
2.2	El paper de les cooperatives agràries en el desenvolupament sostenible	15
2.3	Marc legislatiu en matèria de sostenibilitat.....	17
	Principals directius/lleis prèvies al 2024	17
2.3.1	Directiva Europea 2014/95/UE (NFRD)	17
2.3.2	Transposició de la NFRD al dret espanyol: Llei 11/2018.....	18
2.3.3	Nova regulació europea: Directiva CSRD (2022/2464)	19
2.3.4	Canvis normatius introduïts per la CSRD.....	21
2.3.5	Classificació pràctica de les cooperatives catalanes segons el grau de compliment de la CSRD	24
2.3.6	Transposició de la CSRD al dret espanyol: Llei d'Informació Sobre Sostenibilitat (LIES)	27
2.3.7	Ampliació i perspectives de futur en la regulació de la sostenibilitat	28
2.4	Principals estàndards internacionals en sostenibilitat i la seva alineació amb els ESRS.....	29
3	METODOLOGIA.....	34
3.1	Índex d'Indicadors de Sostenibilitat per a la Valoració de les Cooperatives Catalanes (ISVCC)	34
3.2	Descripció de la base de dades	35
3.3	Selecció de les entitats.....	38

3.4	Identificació dels indicadors de sostenibilitat i escala de valoració..	42
3.5	Metodologia de tractament ISVCC	44
3.6	Enquesta.....	46
3.6.1	Objectius de l'enquesta.....	46
3.6.2	Preguntes clau per mesurar el grau d'implicació i estratègies de futur	46
3.6.3	Validació de l'enquesta	47
4	RESULTATS	48
4.1	Contingut mostrat del índex ISVCC	48
4.1.1	Resultats de la dimensió Social (S).....	50
4.1.2	Resultats de la dimensió Ambiental (A)	51
4.1.3	Resultats de la dimensió de Governança (G).....	52
4.1.4	Resultats de la dimensió Econòmica (E)	53
4.2	L'índex classificatori ISVCC. Cooperatives en les primeres posicions	54
4.3	Resultats de l'enquesta i relació amb l'índex ISVCC	57
4.3.1	Coneixement i preparació davant la CSRD	57
4.3.2	Elaboració d'informes i percepció de la sostenibilitat.....	57
4.3.3	Barreres i motivacions.....	57
4.3.4	Plans de futur i capacitat d'adaptació	58
5	DISCUSSIÓ.....	59
5.1	Canals de difusió de la informació ESG	59
5.2	Formats i estàndards de memòria utilitzats	60
5.3	Contingut de les memòries analitzades	62
5.4	Influència per ubicació i activitat sectorial	64
5.5	Relació entre facturació i desenvolupament sostenible	67
6	CONCLUSIONS	74
7	REFERENCIES I BIBLIOGRAFIA	76
8	ANNEXE	79

Llistat acrònims

AECA: Associació Espanyola de Comptabilitat i Administració

CNMV: Comissió Nacional del Mercat de Valors

CSRD: Corporate Sustainability Reporting Directive

ESG: Sigles angleses que fan referència a Environmental, Social i Governance

ESRS: Estàndards Europeus de Reportatge de Sostenibilitat

GRI: Global Reporting Initiative

ICAC: Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes

INF: Informació No Financera

ISVCC: Índex de Sostenibilitat per a la Valoració de les Cooperatives Catalanes

ISSB: International Sustainability Standards Board

LIES: Llei d'Informació Sobre Sostenibilitat

NFRD: Non-Financial Reporting Directive

ODS: Objectius de Desenvolupament Sostenible

PAUE: Punt d'Accés Únic Europeu

RSC: Responsabilitat Social Corporativa

TCFD: Taskforce on Climate-related Financial Disclosures

VSRS: Voluntary Sustainability Reporting Standards

Índex de figures

Fig 1 Logotip GRI	29
Fig 2 Logotip ODS.....	31
Fig 3 i Fig 4 Logotip ISSB i TCFD.....	32
Fig 5 Llegenda cromàtica.....	40

Índex de taules

Taula 1	Cronologia d'entrada en vigor normativa.....	23
Taula 2	Canvis clau entre la transposició de la NFRD i la CSRD en el dret espanyol.....	28
Taula 3	Taula comparativa dels principals marcs internacionals.....	33
Taula 4	Distribució territorial cooperatives agràries.....	36
Taula 5	Distribució sectorial de les cooperatives agràries catalanes i la seva facturació anual mitjana.....	36
Taula 6	Revelació actuació indicadors ESG	48
Taula 7	Rànquing de cooperatives segons l'índex ISVCC	54
Taula 8	Format i marcs normatius de memòria ESG utilitzat.....	60
Taula 9	Resultats ISVCC per tipus de producte.....	65
Taula 10	Mitjana de l'índex ISVCC segons el tram de facturació	68
Taula 11	Dades de cooperatives agràries catalanes: puntuació ISVCC i facturació anual.....	69
Taula 12	Estadístiques descriptives de l'índex ISVCC i la facturació anual de les cooperatives analitzades	70
Taula 13	Taula correlació.....	72

Índex de gràfics

Gràfic 1	Número Requisits Socials i Governança Alten Spain	30
Gràfic 2	Distribució temàtica requisits	30
Gràfic 3	Distribució de cooperatives agràries catalanes per facturació.....	38
Gràfic 4	Resum diagrama de flux procés de selecció de cooperatives.....	41
Gràfic 5	Comparativa entre grup A i B.....	56
Gràfic 6	Certificacions diverses	61
Gràfic 7	ISVCC per províncies.....	67

1 INTRODUCCIÓ

1.1 Context i justificació

Aquest treball final de grau s'emmarca dins l'estudi de la importància de les cooperatives agràries en el desenvolupament sostenible.

Avui en dia, ens trobem un món cada cop més globalitzat i capitalista on es prima l'individualisme extrem i la polarització. En aquest context, els problemes ambientals i socials són cada cop més latents. És per això que és necessari desenvolupar models empresarials que siguin sostenibles i que modifiquin les actuals estratègies de consum. Les cooperatives, per la seva forma i principis, mantenen una estreta relació amb les bases del desenvolupament sostenible.

Aquesta recerca pretén analitzar fins a quin punt aquestes entitats estan alineades amb les noves exigències en matèria de sostenibilitat, tant des de la dimensió social, l'ambiental i la de governança. El principal objectiu doncs és identificar el grau d'acceptació del marc normatiu europeu per part de les cooperatives agràries catalanes. En aquest sentit, cal recalcar que a partir del 2024 entrarà en vigor la nova Directiva 2022/2464 del Parlament Europeu i del Consell, coneguda com la Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Aquesta, substituirà progressivament l'actual NFRD (Non-Financial Reporting Directive) i requerirà a les empreses, incloent-hi cooperatives de certa dimensió, informar detalladament sobre aspectes d'informació no financera.

Així mateix, s'intentarà diferenciar quines d'aquestes entitats socials tenen l'obligació imminent de fer ajustos per adaptar-s'hi, així com aquelles que ja estan fent passos concrets per alinear-se amb els requisits exigits. Al llarg del treball s'exposaran arguments a favor d'aquest tipus d'agrupació empresarial, indagant en els beneficis que genera per als "stakeholders".

Amb la finalitat d'analitzar el nivell real de compromís del sector, s'ha desenvolupat un índex de sostenibilitat propi (ISVCC) aplicat a una mostra de 28 cooperatives agràries catalanes, i s'ha elaborat una enquesta adreçada als seus responsables per captar de primera mà la percepció, les barreres i les estratègies futures davant el nou marc regulador.

Tot plegat, no només busca fer diagnosi de la situació actual, sinó també aportar eines útils com l'índex que ajudin a la presa de decisions dins del sector contribuint al debat sobre com impulsar la sostenibilitat i la futura normalització del seu reportatge.

1.2 Objectius del treball

L'estudi planteja 3 objectius generals:

1- Examinar la nova normativa europea en matèria de sostenibilitat per entendre quins canvis pot provocar en el sector cooperatiu agrari català, analitzant de quina manera afectarà i quines cooperatives seran les més influenciades per aquests canvis.

2- Desenvolupar una anàlisi exploratòria sobre com les cooperatives agràries catalanes estan divulgant informació no financera en alineació amb els marcs normatius de sostenibilitat disponibles.

3- Elaborar un índex classificatori que permeti categoritzar les cooperatives en funció del seu grau de desenvolupament en matèria de sostenibilitat. Aquest índex facilitarà l'avaluació de les seves pràctiques sostenibles, proporcionant una eina per analitzar i comparar el compromís en els àmbits ambiental, social i de governança. Així mateix, permetrà estudiar com el model cooperatiu, a diferència d'altres formes societàries, pot contribuir al creixement econòmic de les zones rurals més desfavorides i a l'equilibri territorial.

1.3 Metodologia

L'estudi segueix un enfocament mixt que combina tècniques quantitatives i qualitatives, amb la finalitat de mesurar el grau de desenvolupament sostenible de les cooperatives agràries catalanes i analitzar la seva adequació a la normativa europea en matèria de sostenibilitat.

Part quantitativa

La part quantitativa s'ha estructurat al voltant de l'elaboració i aplicació d'un índex propi: **l'Índex de Sostenibilitat per a la Valoració de les Cooperatives Catalanes (ISVCC)**. Aquest índex ha permès mesurar de manera objectiva, clara i comparable el grau de compromís i actuació en matèria de sostenibilitat per part de les cooperatives.

Inicialment, a partir de la base de dades de la FCAC i altres fonts oficials (INE, CEPES), es van identificar 193 cooperatives agràries actives. D'aquestes, se'n va seleccionar una mostra de 28 cooperatives mitjançant un procés de cribratge basat en la disponibilitat d'informació pública relacionada en matèria de sostenibilitat. Es va prioritzar aquelles que disposaven de memòria de sostenibilitat i, en cas contrari, es va procedir a analitzar el contingut sobre aspectes ambientals, socials, econòmics o de governança divulgat en les seves pàgines web corporatives.

L'estructura i criteris específics d'aquest índex, així com els indicadors seleccionats i el tractament estadístic de les dades, es desenvolupen a l'apartat 3.5.

Els resultats obtinguts es presenten mitjançant taules comparatives, gràfics i quadres classificatoris per a la discussió dels resultats en els capítols posteriors, amb l'objectiu de respondre a les preguntes de recerca i extreure conclusions significatives per al sector. Per reforçar l'anàlisi s'ha fet alguna aproximació estadística utilitzant el SPSS per a proves de correlació, mitjanes, dispersions...

Part qualitativa

Per ampliar la perspectiva, complementar els resultats de l'índex ISVCC i obtenir altra informació no divulgada públicament, es va dissenyar un **qüestionari dirigit a responsables de cooperatives (gerents o directius)**.

Aquesta enquesta dissenyada en office forms 365 i distribuïda digitalment per correu té per a objectiu analitzar:

- El grau de coneixement de la CSRD.
- El nivell d'implicació actual en matèria ESG.
- Les estratègies previstes per adaptar-se al nou marc normatiu.

D'altra banda, s'ha dut a terme una **anàlisi qualitativa de les memòries de sostenibilitat** disponibles de la mostra centrada en aspectes com el contingut, la forma de comunicació, l'ús d'estàndards de redacció, etc.

2 MARC TEORIC

2.1 Desenvolupament sostenible: que és i importància actual

“El concepte de desenvolupament sostenible solament adquireix sentit si hi ha creixement econòmic, perquè si no, no hi hauria desenvolupament com a tal” (Domínguez Hernández, 2008). Tanmateix, com assenyala l’informe de les Nacions Unides (1987), "per a que aquest creixement sigui sostenible ha d’assegurar les necessitats presents sense comprometre la capacitat de les futures generacions per a satisfer les pròpies" (p. 41).

La sostenibilitat és present des de la revolució industrial, la primera manifestació de preocupació oficial en l’àmbit polític es remunta a la Conferència Mundial sobre el Medi Ambient, organitzada per les Nacions Unides a Estocolm l’any 1972. A partir d’aquell moment diverses conferències posteriors han anat establint les bases per a l’equilibri entre el desenvolupament econòmic, el respecte pel medi ambient i el benestar de les persones. D’aquests congressos es destaquen la Conferència de les Nacions Unides sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament (CNUMAD) de 1992, la Cimera Mundial sobre Desenvolupament Sostenible de 2002 i la XV Cimera de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic de 2008.

L’Acord de París del 2015 va ser un punt d’inflexió. Uns 200 països van pactar reduir l’escalfament global per sota dels 2 °C en comparació amb els nivells preindustrials.

A més, el 2015, l’ONU va establir els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de l’Agenda 2030, un pla d’acció global amb 17 objectius per a protegir el planeta, erradicar la pobresa i proporcionar una vida digna a tot ésser humà amb desafiaments en àmbits com l’educació, treball digne, accés a l’aigua, reducció de les desigualtats...

Avui dia, cada cop més governs, empreses i inversors estan incorporant aquests criteris als seus plans estratègics. Aquest canvi de mentalitat ha afavorit iniciatives com l’economia circular, la transició cap a energies netes o projectes que busquen també un impacte positiu en el medi ambient i la societat.

Per garantir aquesta transformació, les regulacions internacionals i europees exigeixen que les empreses incloguin criteris de sostenibilitat en la seva gestió. En aquest treball, m'he centrat especialment en la Taxonomia Europea i els Estàndards Europeus de Reportatge de Sostenibilitat (ESRS), que proporcionen un control de compliment i unes pautes de comunicació clares en la gestió empresarial.

Aquesta transformació també afecta de manera directa el sector agroalimentari, un dels més rellevants tant en termes econòmics com ambientals. La següent realitat s'analitzarà amb més profunditat en els següents apartats del treball.

2.2 El paper de les cooperatives agràries en el desenvolupament sostenible

A escala global, el cooperativisme ha estat reconegut com un model empresarial per contribuir al progrés sostenible i la preservació del món rural. Per la seva naturalesa i principis —com la participació democràtica, la solidaritat i l'enfocament comunitari— les cooperatives exerceixen un paper fonamental en l'assoliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), ja que proporcionen beneficis socials i econòmics als seus membres i entorns (COPAC, 2015; Díaz de León et al., 2021). Segons dades de l'Aliança Cooperativa Internacional (ICA) i la FAO, prop del 50% de totes les cooperatives del món estan vinculades al sector agroalimentari. A més generen ocupació o oportunitats laborals per a més de 280 milions de persones arreu del món, l'equivalent al 10% de la població activa mundial (WCM, 2024). Aquesta importància es veu també reflectida en l'agenda internacional: l'ONU ha declarat l'any 2025 com a Any Internacional de les Cooperatives.

A diferència de les empreses mercantils convencionals que acostumen a estar enfocades a maximitzar beneficis per a inversors externs, les cooperatives agràries prioritzen la viabilitat a llarg termini del territori i dels productors.

Mitjançant pràctiques com la producció integrada, la reducció de fertilitzants químics i pesticides, l'aprofitament de residus agrícoles i la implementació paulatina d'energies renovables, aquestes entitats s'alineen de forma natural amb els objectius de desenvolupament sostenible, concretament amb l'ODS 2 (Fam Zero), l'ODS 12 (Producció

i Consum Responsable) o l'ODS 13 (Acció pel Clima), entre d'altres. Segons la FAO (2021), “les cooperatives agrícoles tenen una capacitat única per adoptar models de producció més sostenibles, reforçar la seguretat alimentària i impulsar una gestió col·lectiva dels recursos naturals.”

A nivell europeu, les cooperatives agràries representen una part essencial del teixit productiu. Segons la Comissió Europea, aquestes empreses socials obtenen quotes de mercat del 83% als Països Baixos, 79% a Finlàndia, i 50% França. A Espanya, el cooperativisme agroalimentari representa aproximadament el 68% del valor de la producció agrària final, donant ocupació directa a més de 112.000 persones i agrupant més d'un milió de socis. Les cooperatives agràries europees, coordinades a través de la Copa-Cogeca, permeten als petits productors accedir al mercat en condicions més justes, millorar la seva capacitat de negociació, afrontar fallides del mercat i aprofitar economies d'escala que redueixen costos i barreres d'accés a serveis (Bijman et al., 2012; Iliopoulos & Valentinov, 2018).

En el cas concret de Catalunya, aquest enfocament pren una rellevància especial per la llarga trajectòria del cooperativisme agrari i la seva forta implantació territorial. “Les cooperatives agràries a Catalunya tenen una trajectòria històrica molt arrelada, que es remunta a finals del segle XIX” (Vives-Xiol, 2019, pp 94) En aquell moment davant la crisi agrària de l'època provocada per la fil·loxera i les importacions massives provinents d'Amèrica, els pagesos van haver d'agrupar-se per a millorar conjuntament la producció, comercialització i serveis comuns. Aquest moviment va ser possible gràcies a marcs legals com la Llei d'associacions de 1887 i la Llei de sindicats agrícoles de 1906, que van permetre la creació de cooperatives modernes arreu del territori (Vives-Xiol, 2019, pp. 93–95). Aquest canvi va assentar les bases del model cooperatiu català tal com el coneixem avui en dia consolidant-se com a motor socioeconòmic de moltes zones rurals catalanes.

En la situació actual, marcada per reptes com el canvi climàtic, el despoblament rural i la necessitat de garantir sistemes de producció alimentària eficients i duradors en el temps, les cooperatives son essencials. Segons dades de la FCAC (2023), el cooperativisme agrari català aplega més de 200 entitats amb una facturació conjunta superior als 1.600 milions d'euros anuals, agrupant més de 31.000 socis productors i donant feina directa a gairebé 4.500 persones.

El sector cooperatiu en mantenir actius serveis bàsics com subministraments, comercialització i transformació, permet l'existència i viabilitat de les petites explotacions familiars tan freqüents en la nostra economia rural. Això contribueix a mantenir viu el territori reequilibrant l'economia i canalitzant inversions per a donar un futur a gent jove de zones que d'altra manera quedarien desolades. Per la seva influència directa i indirecta podem dir que realment és la columna vertebral del nostre sector agrari català.

De cara al futur, la intercooperació, la digitalització, l'impuls a l'estandardització de la informació no financera i l'adopció dels marcs normatius europeus (com els ESRS de la CSRD) seran determinants per garantir la seva continuïtat i lideratge en sostenibilitat.

2.3 Marc legislatiu en matèria de sostenibilitat

Principals directius/lleis prèvies al 2024

2.3.1 Directiva Europea 2014/95/UE (NFRD)

Pel que fa al marc normatiu i legal previ, el primer gran punt de partida el trobem en la **Directiva 2014/95/UE** del Parlament Europeu i del Consell aprovada el 22 d'octubre de 2014 (Parlament Europeu i Consell, 2014). Aquesta, també coneguda com a Non-Financial Reporting Directive (NFRD), establia l'obligatorietat per a determinades grans empreses de divulgar informació no financera relacionada amb aspectes socials, ambientals i de governança interna.

Fins aleshores, la majoria de companyies amb un cert pes econòmic i social publicaven informació financera detallada. Tanmateix, aquesta no permetia discernir als consumidors entre una empresa amb bones pràctiques i polítiques responsables d'una altra amb pràctiques negatives on es busca únicament la rendibilitat.

A més de complir amb la llei, nombroses empreses van veure l'oportunitat de millorar la seva imatge com a corporació i guanyar confiança amb consumidors, inversors i d'altres grups d'interès. Una major transparència implicava per a moltes més facilitat per accedir a fonts de finançament.

Segons la directiva, en els informes anuals ha d'aparèixer informació rellevant sobre: aspectes ambientals, socials (tant externs amb la comunitat com interns amb els treballadors), lluita contra la corrupció i els suborns, drets humans, diversitat i polítiques d'igualtat en els consells d'administració (Comissió Europea, 2014).

L'obligació de presentar una declaració no financera només és vinculant per a les grans corporacions que siguin d'interès públic i a les empreses matrius de grans grups empresarials, amb una mitjana de treballadors superiors als 500 empleats. A més, els estats poden exigir la verificació externa d'aquesta informació per mitjà d'un informe d'auditoria especialitzada.

2.3.2 Transposició de la NFRD al dret espanyol: Llei 11/2018

En el cas d'Espanya com a estat membre, van haver de passar pràcticament quatre anys perquè aquesta directiva fos transposada al seu dret intern, quedant recollida en la Llei 11/2018 sobre Informació no Financera i Diversitat (INF).

Aquesta llei nacional es complementa amb l'article 49.5 del Codi de Comerç juntament amb l'article 262 de la Llei de Societats de Capital que estableixen que les societats que formulin comptes consolidats (societats anònimes, societats limitades o comanditàries) hauran d'incloure una memòria d'informació no financera quan: (BOE, 2018)

- a) En concordança amb la legislació europea, el nombre de treballadors sigui superior a 500.
- b) Es tracti d'empreses d'interès públic que, durant dos exercicis econòmics consecutius, compleixin almenys dues de les tres circumstàncies descrites a continuació:
 - 1. Un nombre mitjà de treballadors superior a 250.
 - 2. Uns actius consolidats superiors a 20.000.000 d'euros.
 - 3. Que l'import net de la xifra de negocis anual sigui superior a 40.000.000 d'euros.

D'altra banda, l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes (ICAC) ha determinat que les obligacions de la Llei 11/2018 són aplicables a les entitats subjectes al Text Refós de la Llei de Societats de Capital (TRLSC) i al Codi de Comerç. Això inclou totes les societats mercantils a més de les de capital.

Pel que fa a les cooperatives, no es consideren societats de capital, ja que la seva estructura jurídica es basa en la participació democràtica dels socis i no pas en el capital com a objectiu. Tot i que és possible que desenvolupin activitats econòmiques dins l'àmbit mercantil, tenen un règim jurídic específic i varia del de les societats anònimes o de responsabilitat limitada.

Tanmateix, l'ICAC recorda que com són societats que tenen una activitat mercantil, si compleixen amb els requisits esmentats anteriorment estarien igualment obligades per la llei.

L'adaptació espanyola amplia alguns aspectes de la directiva europea oferint un ventall d'aplicació més extens en el conjunt empresarial.

En sintonia amb la normativa europea, la Llei 11/2018 espanyola recomana incloure en l'informe no financer aspectes com:

- Qüestions mediambientals.
- Qüestions socials i relatives al personal.
- Drets humans, lluita contra la corrupció i els suborns.
- En l'àmbit social: compromisos amb el desenvolupament sostenible, relació amb proveïdors i subcontractació, consumidors i grups d'interès.
- Transparència fiscal.

Tot i la seva utilitat d'inici, la NFRD presentava deficiències considerables, com la falta d'un marc de divulgació homogeni o pautes de publicació. Aquesta falta de claredat generava informes molt desiguals entre empreses, cosa que dificultava la comparació i validació (Gutiérrez 2023).

Lleis a partir del 2024

2.3.3 Nova regulació europea: Directiva CSRD (2022/2464)

Per a donar resposta a aquesta problemàtica, la Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), partint de la Directiva 2014/95/UE en redacta una de nova: la Directiva 2022/2464.

Els criteris tècnics que han de guiar la seva aplicació han estat elaborats per l'EFRAG (Grup Assessor Europeu d'Informació Financera), l'organisme que actua com a assessor tècnic de la Comissió Europea. Aquest conjunt d'estàndards es coneix com a ESRS (European Sustainability Reporting Standards).

Després d'un procés de consulta pública i atenent diverses opinions, es presenta el primer esborrany a la Comissió Europea el 15 de novembre de 2022. La Comissió decideix intervenir modificant algunes característiques i publica la versió actualitzada el 9 de juny de 2023.

Aquest document inclou 12 estàndards centrats en aspectes ambientals, socials i de governança, que s'han de revisar periòdicament, almenys cada tres anys.

Estàndards relacionats amb aspectes Generals:

Aquest apartat inclou apartats:

- **ESR1. Requisits Generals**
- **ESR2. Continguts Generals**

Estàndards relacionats amb aspectes Ambientals (E, d'Environment):

Aquesta categoria aborda els aspectes mediambientals més rellevants:

- **ESRS E1. Canvi climàtic**
- **ESRS E2. Contaminació**
- **ESRS E3. Recursos hídrics i marins**
- **ESRS E4. Biodiversitat i ecosistemes**
- **ESRS E5. Ús dels recursos i economia circular**

Estàndards relacionats amb aspectes de Governança (G, de Governance):

Aquesta classe recull els criteris relacionats amb la gestió empresarial i l'ètica corporativa:

ESRS G1. Conducta empresarial

- **G1.1** Composició de l'equip directiu i de govern, amb les responsabilitats i funcions assignades a cada membre. Avaluació dels coneixements i competències específiques

en matèria de sostenibilitat i ESG.

- **G1.2** Anàlisis de la informació distribuïda entre els diferents òrgans. Quina vinculació existeix entre l'Informe de Sostenibilitat i l'estratègia empresarial. Establiment de prioritats d'actuació.
- **G1.3** Estratègies d'incentius per al desenvolupament sostenible (augment sou, promoció interna...).
- **G1.4** Processos de control i vigilància tant en la cadena de valor (proveïdors, socis...) com dins de l'empresa. Creació de mecanismes de resposta en cas de fallida en algun procés.
- **G1.5** Avaluació dels principals riscos i auditoria.

Estàndards relacionats amb aspectes Social (S):

Aquesta modalitat fa referència als impactes socials i laborals de l'activitat empresarial:

- **ESRS S1. Personal propi**
- **ESRS S2. Treballadors de la cadena de valor**

Tant amb S1 com S2: tot el pertinent a les condicions de treball, oportunitats i tracte per igual i resta de drets laborals (negociació col·lectiva, conciliació, seguretat laboral, mesures contra l'assetjament, violència en el treball).
- **ESRS S3. Comunitats afectades**

Estudi de l'impacte en els drets de cada comunitat afectada per l'activitat de l'empresa.
- **ESRS S4. Consumidors i usuaris finals**

Privacitat de les dades de client, accés a informació veraç corporativa, controls de seguretat sanitària i de qualitat del producte i inclusió del consumidor fent publicitat responsable.

2.3.4 Canvis normatius introduïts per la CSRD

Una de les novetats centrals de la nova Directiva 2022/2464 (CSRD) és la incorporació del principi de doble materialitat. Aquest concepte exigeix analitzar, d'una banda, l'impacte que

les activitats de l'empresa tenen sobre l'entorn (materialitat d'impacte) i de l'altra, com les qüestions de sostenibilitat poden influir sobre el rendiment financer i les perspectives futures de l'organització (materialitat financera)n(EY, 2023) (Comissió Europea, 2022).

En la materialitat d'impacte, s'examinen els efectes procedents de les activitats directes de l'entitat o de la seva cadena de valor. Aquests hauran de ser valorats d'acord amb la probabilitat d'ocurrència, gravetat i magnitud del seu abast.

En la materialitat financera, s'avaluen els efectes que l'àmbit de sostenibilitat produeix envers els resultats financers de l'empresa (balanç, compte de resultat, flux de caixa, cost de capital). S'observa quin efecte financer té la presència o absència d'un cert paràmetre de sostenibilitat, i com aquest pot influenciar les decisions dels grups d'interès (inversors, socis, creditors...).

La informació publicada ha de tenir en compte diferents horitzons temporals (curt, mitjà i llarg termini) i incloure tant dades qualitatives com quantitatives, mitjançant mètriques desglossades per activitat, ubicació o instal·lació (Gutiérrez 2023).

Una altra novetat és la forma de presentar aquests informes. La UE ha apostat per al format digital a través d'un sistema anomenat Punt d'Accés Únic Europeu (PAUE). Aquest sistema permetrà a les empreses afectades pujar els informes en format electrònic. Això accelerarà els tràmits alhora que facilitarà la comparabilitat i resguard de les dades (Comissió Europea, 2023; EY, 2023).

Es calcula que l'aplicació d'aquesta nova directiva afectarà dins la UE més de 50.000 empreses vers de les 11.000 afectades per l'anterior directiva.

Un altre aspecte a considerar es que la directiva CSRD obliga a verificar la informació ESG divulgada. Si bé a Espanya ja era exigida aquesta verificació a través de la Llei 11/2018, la CSRD estableix l'exigència d'aquests requisits a escala europea de forma més estricta. Té com a finalitat garantir la credibilitat i adequació de la informació aportada en els informes reforçant així la transparència. Verificació i auditoria no signifiquen el mateix. La verificació suposa un control més bàsic i limitat, mentre que l'auditoria implica una anàlisi més rigorosa que permet assegurar amb més confiança la validesa de la informació.

Inicialment, la directiva només demana un assegurament limitat, per la qual cosa l'aplicació és més viable i menys costosa per a les empreses. Tanmateix, no es descarta el fet de demanar un assegurament raonable en el futur, equiparant-lo al nivell d'exigència de la informació financera auditada. Addicionalment, es convida els estats membres a promoure la liberalització del mercat de firmes auditors. Aquest canvi fomenta la competència i permet a les empreses uns menors costos financers en l'ús d'aquests serveis.

Quant al control de la informació ESG, aquest quedarà en mans de les autoritats competents de cada estat membre. A Espanya, la supervisió correspondrà a la CNMV (Comissió Nacional del Mercat de Valors), que també serà responsable d'establir un règim sancionador per als casos d'incompliment (Gutiérrez del Arroyo, 2023; EFRAG, 2023; Comissió Europea, 2022).

Supòsits d'obligat acolliment a la nova directiva CSRD

A partir del 2025 les empreses/ cooperatives que compleixin dos dels tres requisits (més de 250 treballadors, facturació superior a 50 M€ o actius superiors a 25 M€) durant dos exercicis econòmics consecutius, es veuran obligades per llei a elaborar i presentar un informe de sostenibilitat en sintonia amb els (ESRS). En una altra fase, a partir del 2026, serà d'obligat compliment per aquella cooperativa que formin part de la cadena de valor d'empreses ja subjectes a la normativa vigent (grans distribuïdores).

Taula 1

Cronologia d'entrada en vigor normativa

Fase	Any financer afectat	Data de publicació de l'informe	Empreses afectades
Fase 1	2024	2025	Empreses ja subjectes a la NFRD (més de 500 empleats i grans corporacions cotitzades en borsa).
Fase 2	2025	2026	Empreses grans (més de 250 empleats i 50M€ de facturació o 25M€ en actius).
Fase 3	2026	2027	PIMES cotitzades en borsa i altres empreses més petites afectades indirectament.

Fase 4	2028 i posteriors	2029 en endavant	Revisió cada tres anys i possible extensió a més empreses com les que es troben fora de la UE amb sucursal/filial dins de > 150 milions d'euros.
---------------	-------------------	------------------	--

Nota. Taula elaborada pròpiament a partir de la cronologia prevista per la Directiva CSRD (Comissió Europea, 2023).

2.3.5 Classificació pràctica de les cooperatives catalanes segons el grau de compliment de la CSRD

Amb l'entrada en vigor de la CSRD, és essencial identificar en quin punt es troben les cooperatives catalanes pel que fa al seu grau d'obligació o per defecte el risc a veure's obligades. Aquesta classificació és clau per establir prioritats d'adaptació i anticipar-se a possibles exigències legals.

Per a poder fer-ho, s'han definit 5 grups principals, alguns dels quals ha set necessari subdividir per afinar l'anàlisi atenent el nombre de criteris que compleixen (facturació, treballadors i volum d'actius) així com el moment temporal en què es produeix aquest compliment.

Els criteris normatius de referència, ja han estat exposats a l'apartat 2.3.3 Supòsits d'obligat acolliment, són els següents:

- Facturació superior a 50 milions d'euros
- Més de 250 treballadors
- Actius superiors a 25 milions d'euros

S'ha col·laborat amb la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya (FCAC). Aquesta entitat ha facilitat les dades més recents relatives a facturació i nombre de treballadors de les cooperatives catalanes federades corresponents als exercicis 2022 i 2023. Pel que fa al volum d'actius, aquesta informació s'ha obtingut mitjançant consultes a la base de dades SABI (Sistema d'Anàlisis de Balances Ibèrics), que recull els estats financers oficials dipositats per les empreses durant els mateixos exercicis.

Grup 1 – Cooperatives ja obligades a complir la CSRD

- Criteri: compleixen 2 dels 3 requisits durant dos exercicis consecutius (2022 i 2023).
- Obligació: han de presentar l'informe de sostenibilitat en format ESRS a partir del 2025. L'adaptació a aquesta normativa és ja de ja.

Grup 2 – Cooperatives amb obligació imminent (en un any vista)

- Criteri: compleixen 2 dels 3 requisits només en el darrer exercici (2023).
- Situació: si es manté el compliment durant el 2024, passaran a formar part del Grup 1.
- Recomanació: iniciar l'adaptació i recollida d'indicadors durant el 2025.

Grup 3 – Cooperatives amb potencial d'obligació

- Criteri: compleixen només un dels tres requisits, però podrien veure's obligades en els pròxims anys si el seu creixement empresarial implica superar un segon criteri.
- Possibilitat: Si alguna d'aquestes entitats supera un segon criteri durant dos exercicis consecutius, quedarà automàticament inclosa al Grup 1 i es veurà subjecta a obligació normativa.
- Subgrups:
 - 3A: Cooperatives que superen els 50 milions d'euros de facturació, però que tenen menys de 250 treballadors i actius inferiors a 25 milions d'euros.
 - 3B: Cooperatives amb més de 250 treballadors, però que no arriben als llindars de facturació ni d'actius.
 - 3C: Cooperatives que disposen de més de 25 milions d'euros en actius, però que no compleixen cap dels altres dos requisits.

Grup 4 – Cooperatives afectades indirectament per la CSRD

- Criteri: no compleixen cap requisit, però formen part de la cadena de valor d'una empresa subjecta a la CSRD.
- Situació: a partir del 2026 poden rebre requeriments per aportar informació ambiental o social.

- Recomanació: iniciar la digitalització i organització de dades internes.
- Nota: per motius de falta de dades públiques i verificables sobre la participació en cadenes de valor regulades, no ha estat possible identificar quines cooperatives poden incloure's dins aquest grup 4. Al ser més difícil de perfilar no s'assignaran cooperatives concretes.

Grup 5 – Cooperatives no obligades de moment

- Criteri: no compleixen cap requisit ni formen part de cadenes de valor regulades.
- Situació: no tenen obligacions previstes a curt termini.
- Recomanació: revisar anualment els límits de compliment i seguir l'evolució de la normativa.

Taula classificació parcial cooperatives agràries catalanes CSRD

Cooperativa	Classificació CSRD	Observacions
Actel, SCCL	Grup 1 (certesa)	Compleix els 3 requisits: facturació, plantilla i actius (2022 i 2023)
Cooperativa Agropecuària de Guissona	Grup 1 (certesa)	Compleix facturació i actius (2022 i 2023)
Coop. Agropecuària Artesa de Segre	Grup 1 (certesa)	Compleix facturació i actius (2022 i 2023)
Cotècnica, SCCL	Grup 1 (certesa)	Compleix facturació i actius (2022 i 2023)
Camp i Secció de Crèdit Sant Isidre de Belcaire d'Urgell, SCCL	Grup 1 (certesa)	Compleix facturació i actius (2022 i 2023)
Cadí, SCCL	Grup 1 (certesa)	Compleix facturació i actius (2022 i 2023)
Agropecuària Catalana, SCCL	Probablement Grup 1	Compleix facturació i actius 2022, però falta la dada d'actius 2023
Cooperativa Ivars	Grup 1 (certesa)	Compleix facturació i actius (2022 i 2023)
Agrària Plana de Vic i Secció de Crèdit, SCCL	Probablement Grup 1	Compleix facturació i actius 2022, però falta la dada d'actius 2023
Unió Nuts, SCCL	Probablement Grup 1	Compleix facturació i actius 2022, però falta la dada d'actius 2023

Nota:

Aquesta classificació s'ha aplicat únicament a aquelles cooperatives de les quals es disposa de dades

completes i públiques corresponents als exercicis 2022 i 2023 limitant-se al grup 1 (aplicació imminent 2026). La resta de grups no han pogut ser classificats degudament per falta de dades.

Tot i això, cada entitat pot autoidentificar-se en el grup corresponent a partir dels criteris descrits prèviament i del coneixement intern de les seves dades. Aquesta autoavaluació pot resultar molt útil per preparar-se amb antelació davant les obligacions que haurà d'assumir en matèria de sostenibilitat segons la CSRD en els propers anys.

2.3.6 Transposició de la CSRD al dret espanyol: Llei d'Informació Sobre Sostenibilitat (LIES)

En l'àmbit espanyol el Consell de Ministres ha donat llum verda a l'esborrany de la Llei d'Informació Sobre Sostenibilitat (LIES) el 29 d'octubre de 2024 per a la seva aprovació a les corts. Aquest avantprojecte recull totes les disposicions de la nova Directiva 2022/2464 CSRD europea, fent una transposició i adaptació al dret intern espanyol.

La LIES modifica el Codi de Comerç, Llei de Societats de Capital (LSC) i la Llei d'Auditories de Comptes (LAC) quant als criteris de grandària de les empreses a efectes de l'obligatorietat en la presentació d'informació corporativa.

A més a més, l'Associació Espanyola de Comptabilitat i Administració (AECA) ha publicat recentment un model nacional per a la presentació dels informes. Consta d'un total de 61 indicadors, 18 dels quals són de caràcter financer. També s'estan focalitzant en la creació d'un portal d'assistència a les empreses nacionals per a l'elaboració de l'Estat d'Informació No Financera (AECA, s.f).

La mesura serà positiva econòmicament perquè reduirà les càrregues per a moltes empreses que deixaran de ser considerades grans i passaran a la categoria de mitjanes, amb el consegüent canvi d'obligacions quant a la presentació dels estats financers. Això comportarà un canvi en les seves obligacions de presentació d'estats financers, podent-se acollir a formats abreujats. Aquest ajust en els trams dels imports respon a una actualització de la inflació acumulada en els darrers anys.

Queda pendent d'aprovació i de publicació al Butlletí Oficial de l'Estat (BOE) per a la seva entrada en vigor.

Taula 2

Canvis clau entre la transposició de la NFRD i la CSRD en el dret espanyol

Llei nacional	INF (Informació no Financera i Diversitat)	LIES (Llei d'Informació Sobre Sostenibilitat)
Basades en la directiva europea	NFRD (Non-Financial Reporting Directive)	CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive)
Entrada en vigor	29/12/18	Projecte de llei
Volum xifra negocis	40 milions	50 milions ↑
Valoració actius	20 milions	25 milions ↑

Nota. Taula d'elaboració pròpia a partir de les directives europees NFRD i CSRD, i de la legislació espanyola corresponent

2.3.7 Ampliació i perspectives de futur en la regulació de la sostenibilitat

Està previst la publicació de noves versions específiques d'aquests estàndards ESRS:

- ESRS adaptats per sector d'activitat.
- ESRS adaptats a petites i mitjanes empreses cotitzades.
- ESRS d'adaptació voluntària per la resta d'empreses no afectades per la llei coneguts amb el nom de Voluntary Sustainability Reporting Standards (VSRS).
- ESRS d'empreses que tenen la seu social de la matriu fora de la UE.

Inicialment, la publicació estava prevista per al juny de 2024, però la Comissió Europea ha decidit ajornar-la fins a finals del 2026. Aquesta pròrroga respon a la voluntat de racionalitzar i simplificar els requisits de presentació d'informació no financera (INF) a favor de la competitivitat i la reducció de càrrega administrativa que han de suportar les empreses. Aquesta decisió es pren dins el pla de competitivitat de la Unió Europea a llarg termini, més enllà del 2030.

2.4 Principals estàndards internacionals en sostenibilitat i la seva

alineació amb els ESRS

La Comissió Europea vol afavorir la interoperabilitat entre els diferents estàndards internacionals de sostenibilitat. És per això que durant el transcurs del procés d'elaboració dels ESRS s'ha col·laborat estretament amb organitzacions com: la Global Reporting Initiative (GRI), International Sustainability Standards Board (ISSB) i la Taskforce for Climate Financial Disclosure (TCFD). Aquests marcs normatius comparteixen múltiples punts en comú, fet que afavoreix la coherència global en la divulgació de la informació no financera.

L'harmonització entre estàndards internacionals és fonamental per evitar duplicacions, reduir la càrrega administrativa i promoure una gestió més eficient i alineada amb els objectius de sostenibilitat global. Per tant, es considera necessari exposar a continuació i de forma superficial aquests tres estàndards més els ODS ja que conformen la base per entendre els actuals criteris de reportatge en sostenibilitat a Europa.

Global Reportive Initiative (GRI)

Es tracta d'una entitat sense ànim de lucre reconeguda per ser referent en l'elaboració d'informes de sostenibilitat. És un dels formats voluntaris més populars i adoptats per corporacions. L'any 2000 van publicar la primera versió de marc normatiu GRI, aquest estava centrat sobretot en informació de caràcter ambiental. Actualment, el model GRI es divideix en tres grups

Fig. 1 Logotip GRI

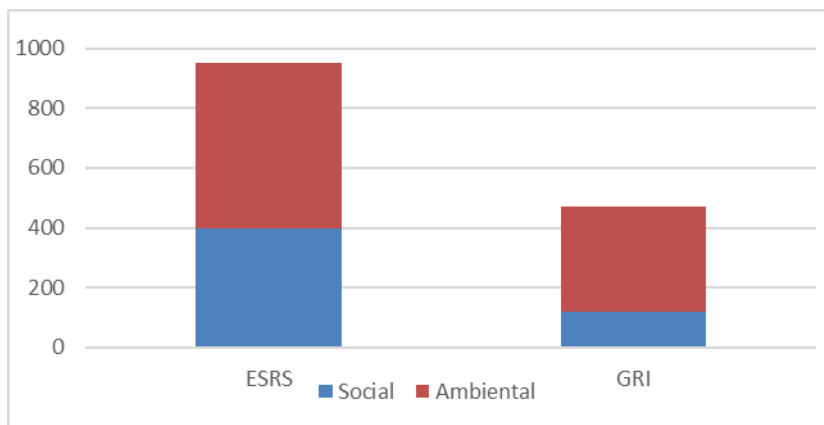
d'estàndards: els universals, aplicables a qualsevol organització; els sectorials, adaptats a les especificitats de cada activitat econòmica (amb més de 40 disponibles); i els temàtics, aquests aborden qüestions econòmiques, ambientals i socials de manera específica. Inclouen aspectes com els impactes sobre el sòl, l'atmosfera, els recursos hídrics, els ecosistemes o les condicions laborals i drets humans.

Segons ALTRAN INNOVACIÓN, S.L.U. (2025) la principal diferència és que els GRI inclouen 587 requisits de divulgació enfront dels 1214 dels nous ESRS. Això ha suposat un increment de més del doble d'indicadors en els àmbits socials i ambientals sense incloure els de governança i sectorials específics.

Els requisits qualitatius han augmentat un 180 %, mentre que els quantitativs ho han fet només en un 20 %.

Gràfic 1

Número Requisits Socials i Governança Alten Spain

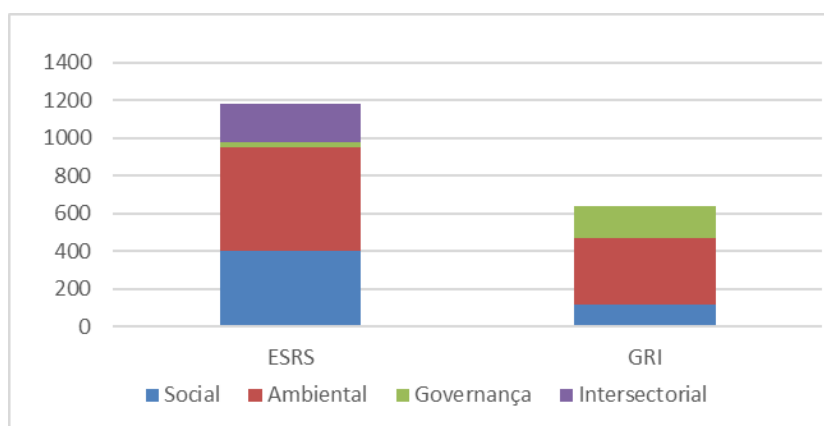
Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Alten Spain.

Aquest altre gràfic representa aquest increment d'indicators segmentats per àmbits. Es pot veure com els indicators socials i ambientals són els que més han augmentat en proporció. Per contra els de governança han disminuït en valor relatiu.

Apareix un nou grup compost de requisits intersectorials o transversals (representat amb el color violeta). Fa referència als estàndards generals ESRS 1 i ESRS 2 que inclouen els requeriments d'informació comú en tots els àmbits i son obligatoris.

Gràfic 2

Distribució temàtica requisits

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Alten Spain.

Connexió ESRS-GRI

Pel que fa als GRI, la EFRAG ha signat un acord d'alineació. S'ha difós un índex comú ESRS-GRI per simplificar i evitar el duplicat d'informes. Així doncs, les companyies que ja estiguessin reportant amb els GRI, podran aprofitar gran part de la seva informació per reelaborar-ho en format ESRS.

Sustainable development goals (SDG)

Els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), també coneguts com a Objectius Mundials, van ser adoptats per tots els estats membres de les *Nacions Unides* l'any 2015. Proporcionen les bases d'un pla a futur per a erradicar la pobresa, salvaguardar el planeta i assegurar la pau i qualitat de vida de les persones.

Fig. 2 Logotip ODS

Formen part del gran acord Agenda 2030 i n'hi ha un total de 17 que afecten la sostenibilitat mig ambiental, social i econòmica. Aquests no estan solament dirigits cap a les empreses, sinó que requereix la implicació de governs, institucions i la societat en general.

Cal destacar la seva interconnectivitat. Per exemple, proporcionar una educació de qualitat (ODS 4) contribueix a millorar les desigualtats (ODS 10) i o fomentar un treball digne (ODS 8). Tot està relacionat, és per això que es requereix acció coordinada de manera global.

Connexió ESRS-ODS

Respecte a la connexió ODS-ESRS la relació és molt evident. Els ODS es van fer servir com a guia per a la EFRAG a l'hora de redactar i definir els estàndards ESRS. Són la referència política i global que justifica el perquè del reportatge de sostenibilitat. Molts indicadors que s'utilitzen en els ESRS són pràcticament iguals o guarden una relació molt propera als ODS, per exemple: l'ESRS E1 (canvi climàtic) amb l'ODS 13 (Acció Climàtica), L'ESRS S1 (treballadors pròpia empresa) amb l'ODS 8 (Treball digne), l'ESRS G1 (conducta empresarial) es vincula amb l'ODS16 (Pau, justícia i institucions sòlides). Aquesta alineació permet assegurar que les accions preses per les empreses contribueixin als objectius definits per l'ONU de forma global.

International Sustainability Standards Board (ISSB) i Taskforce for Climate Financial Disclosure (TCFD)

El ISSB, en català Consell de Normes Internacionals de Sostenibilitat és un organisme internacional que forma part de la Fundació IFRS, la qual és reconeguda per les seves normes de comptabilitat financera. Té com a finalitat oferir un marc comú normatiu per ajudar als inversors a la comprensió dels informes de sostenibilitat i així poder determinar com aquests repercuteixen en l'àmbit financer de l'empresa. Per assolir aquest objectiu, l'ISSB ha integrat marcs previs com el Sustainability Accounting Standards Board (SASB), que proporcionava estàndards sectorials específics.

Fig. 3 I Fig.4 Logotip

ISSB i TCFD

D'altra banda, la TCFD és una iniciativa creada l'any 2015 per la Financial Stability Board (FSB) com una guia de referència per a la divulgació voluntària d'informació financera vinculada al canvi climàtic. La seva influència és global: moltes autoritats financeres, reguladores i estats com els del G7, el Regne Unit o el Canadà l'han adoptat com a base per al desenvolupament de normatives pròpies. L'eix central d'aquesta iniciativa és avaluar com els riscos i les oportunitats relacionats amb el canvi climàtic poden influir en el valor de les empreses i en les seves decisions a curt, mitjà i llarg termini.

Ambdós marcs comparteixen aquests 4 pilars estructurals:

1. Governança corporativa: Supervisió interna i presa de decisions internes.
2. Estratègia: Decisions que s'han de prendre a curt, mitjà i llarg termini en aspectes relacionats amb la sostenibilitat
3. Gestió de riscos: Identificació i gestió de riscos vinculats a la sostenibilitat.
4. Mètriques i objectius: dades quantitatives i qualitatives utilitzades per a avaluar i fer seguiment del rendiment obtingut per l'aplicació de mesures en sostenibilitat.

Connexió entre ESRS,i TCFD i ISSB

Els estàndards ESRS s'han basat en gran part en les recomanacions de la TCFD, especialment pel que fa als quatre pilars. Una integració que és especialment visible en l'estàndard ESRS E1 (Canvi Climàtic). Aquesta estructura també ha estat adoptada per

l'ISSB, que promou un marc global de divulgació financera sobre sostenibilitat (Task Force on Climate-related Financial Disclosures, 2017; IFRS Foundation, 2023).

Tot i que comparteixen diversos punts en comú, els ESRS introdueixen el principi de doble materialitat, mentre que l'ISSB només considera la materialitat financera. A dia d'avui, tant l'EFRAG com la Fundació IFRS treballen per apropar els dos marcs i fer-ne més fàcil l'aplicació conjunta a les empreses que actuen a escala internacional.

Taula 3

Taula comparativa dels principals marcs internacionals

Marc normatiu	Any de creació	Tipus	Materialitat	Aplicació	Connexió amb els ESRS
GRI	2000	Estàndard voluntari de reporting en sostenibilitat	Doble materialitat (impacte i financer)	Empreses que elaboren informes RSC	Acord oficial d'alineació ESRS-GRI
ISSB	2021	Estàndard internacional vinculat a les normes IFRS	Només materialitat financera	Empreses amb enfocament a inversors internacionals	Interoperabilitat parcial i estructura comuna (pilars TCFD)
TCFD	2015	Recomanació voluntària sobre divulgació de riscos climàtics	Materialitat financera	Empreses que reporten riscos i oportunitats climàtiques	Inspiració directa per l'ESRS E1
ODS	2015	Acord polític global (ONU)	No aplica (objectius globals, no informes)	Govern, societat i empreses	Referència conceptual en la definició dels ESRS

Nota. Taula d'elaboració pròpia a partir d'informació de GRI (2021), ISSB (2022), TCFD (2017) i Nacions Unides (2015).

3 METODOLOGIA

Disseny de l'estudi

3.1 Índex d'Indicadors de Sostenibilitat per a la Valoració de les Cooperatives Catalanes (ISVCC)

Una part central del treball de camp s'ha orientat a avaluar el nivell de desenvolupament sostenible de les cooperatives agràries catalanes mitjançant un índex. Per fer-ho, s'ha desenvolupat un índex propi de valoració, a partir del qual s'ha classificat informació no financera de les entitats analitzades segons quatre pilars: tres corresponents als criteris ESG, E (ambientals), S (socials) i G (governança), i un quart referit a aspectes econòmics específics del sector.

Per a construir l'índex s'han pres com a models dos articles acadèmics publicats en anglès: "The cooperative ESG disclosure index: an empirical approach(2024) i SDGs and cooperative entities: a study of the biggest financial cooperatives" (2022). Ambdós treballs, en els quals participa el professor Fernando Polo Garrido (membre de CIRIEC-Espanya i del Departament d'Economia i Ciències Socials de la UPV), han servit com a base per definir una metodologia de valoració empírica adaptada al context cooperatiu.

Tot i que l'índex elaborat difereix en els paràmetres utilitzats, ja que està enfocat exclusivament en el sector agrari i en l'àmbit català, a diferència dels altres, dels quals un és d'abast estatal i multisectorial, i l'altre d'abast mundial i del sector creditici/financer respectivament, comparteix molts aspectes en comú.

Això ha servit per resoldre una de les **problemàtiques principals**: com parametritzar informació tan qualitativa com la relacionada amb la sostenibilitat. És per això que ha estat primordial basar-se en articles de rigor científic juntament amb tot el marc normatiu i acadèmic disponible per tal de trobar un sistema de valoració objectiu i replicable.

Un **altre obstacle** ben important a l'hora d'encarar aquest estudi era la dificultat en l'accessibilitat de la informació. El fet és que, per la pròpia naturalesa heterogènia del sector agrari català dificulta l'obtenció de dades no financeres. El sector té una facturació mitjana per cooperativa de gairebé 7,5 milions d'euros. Com passa amb qualsevol anàlisi estadística,

les mitjanes no acostumen a reflectir tota la realitat. Darrere les xifres, hi ha des de petites cooperatives locals que amb prou feines arriben als 200.000 euros de facturació anual fins a grans cooperatives amb una presència molt més destacada (Vives-Xiol 2019).

És precisament entre les de menor dimensió on es troben grans dificultats per recollir informació sobre les decisions de negoci preses a favor de la sostenibilitat. Atès el poc volum de facturació, els recursos assignats a la gestió sostenible ha estat tradicionalment escassos. Tanmateix, aquesta tendència s'està invertint, ja que la sostenibilitat s'està tornant un valor estratègic per al futur de l'empresa i la seva imatge en el mercat.

Preguntes de recerca prèvies a l'estudi

P1: En quins canals principals es pot trobar informació de les cooperatives en l'àmbit de ESG (Mediambiental, Social i de Governança)?

P2: En el cas que redactin memòria de sostenibilitat, quin format estandarditzat faran servir per a recollir la informació?

P3: Quin contingut en concret publicaran? Serà bastant homogeni o molt divers?

P4: La classificació canviarà molt segons la ubicació geogràfica, el tipus d'activitat o el producte a què es dediquen?

P5: Quin impacte té el nivell de facturació particular de cada cooperativa en el seu resultat en l'índex ISVCC?"

P6: Quines cooperatives ocuparan les primeres posicions, i per tant estan tenint un millor rendiment en matèria de sostenibilitat?

3.2 Descripció de la base de dades

Abans de passar als mètodes emprats, convé explicar breument la base de dades seleccionada. Les cooperatives que es treballaran corresponen a l'Anuari socioeconòmic del cooperativisme agrari de Catalunya. Les dades són referents al tancament de l'exercici 2023 (31 de desembre de 2023). El nombre d'entitats total són 193, de les quals 178 són cooperatives de primer grau, 12 de segon grau i 3 d'altres participades en gran part per

cooperatives. La distribució territorial per províncies és bastant heterogènia, amb Tarragona al capdavant (91), Lleida, en segon lloc (63), Barcelona (23) i Girona en última posició (16).

Taula 4

Distribució territorial cooperatives agràries

Província	Lleida	Tarragona	Barcelona	Girona	TOTAL
Nº de Coop	63	91	23	16	193

Nota. Les de segon grau i les participades en gran part per cooperatives van incloses en la suma.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades de la FCAC (2024)

Taula 5

Distribució sectorial de les cooperatives agràries catalanes i la seva facturació anual mitjana

Sector Productiu	Nombre de cooperatives que treballen el producte	Facturació anual total del sector (milions €)	Distribució mitjana dels ingressos per cooperativa i sector (milions €)
Arròs	2	67,5	33,8
C. herbacis i farratges	7	67,9	9,7
Cítrics	40	537,3	14,9
Fruita dolça	39		
Horta	12		
Planta viva	1		
Fruita seca i garrofa	74	256,6	4,1
Oli d'oliva / Oliva	96		
taula			
Llet	8	163,7	27,3

Pinsos i altres	17		
aliments animals		966,9	60,4
Ramaderies	15		
Vi / Raïm	59	176,2	4,1
Altres	-	40,9	2,4
TOTALS	*370	2.276M	12M/cooperativa

Nota.1 Una cooperativa pot treballar en diferents productes a la vegada. Per tant, el 370 són la suma total de cooperatives que participen en els diversos sectors, tenint en compte que alguna repeteix en ser considerada multisectorial. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades de la FCAC (2024)

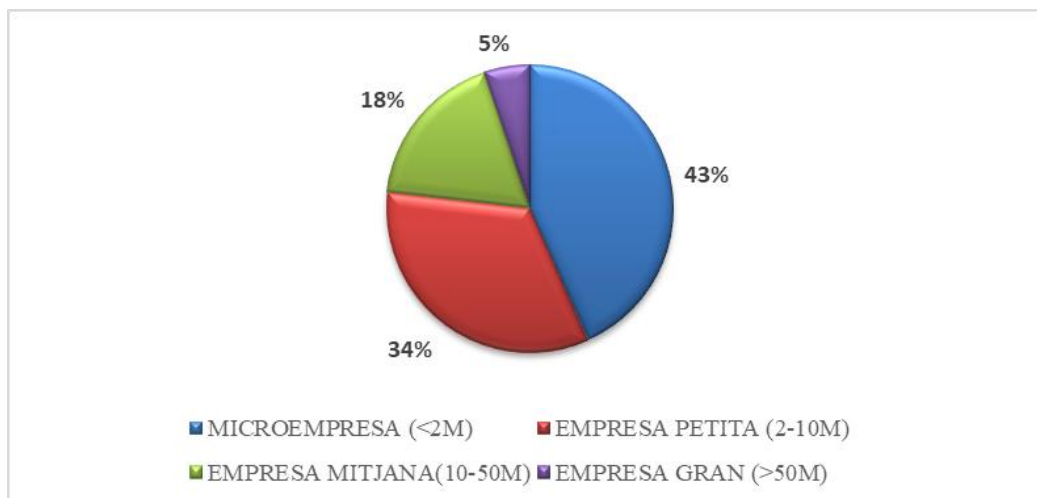
Si s'analitza l'última columna d'aquesta segona taula es pot observar que les cooperatives que es dediquen a l'oli, fruits secs, vi i altres són les que de mitjà facturen menys i, per tant, tenen unes dimensions més petites. Això fa deduir que serà en aquesta tipologia de cooperativa on sorgiran més dificultats per trobar informació sobre ESG. Per regla general, com més recursos financers té una cooperativa, més propensa és a publicar informació d'aquest tipus.

De la base de dades treballada, 58 de les 193 cooperatives disposen de secció de crèdit. "Aquestes fan poc ús del finançament aliè i, per tant, gaudeixen d'un alt grau d'autonomia financera. D'alguna forma aquest fet vindria a satisfer el desig de molts agricultors que es resumeix en l'expressió: 'el diner del camp, per al camp'" (Pérez et al., 2009 : p. 35).

Tot i que les empreses considerades grans (>50 M), només representen un 5% en quantitat, són les responsables de generar un 52,1% del valor total de facturació en el sector. Per contra, les microempreses (<2M) són les més abundants amb un 43,3%, però en conjunt només aporten un ínfim 3,1% al volum de negoci del sector. Es posa de manifest una gran diferència en les dimensions entre cooperatives del sector agrari català.

Gràfic 3

Distribució de cooperatives agràries catalanes per facturació

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades de la FCAC (2024)

Quant a la comercialització menudista, 136 cooperatives disposen d'alguna mena d'establiment de venda de cara al públic. D'aquestes, 92 són agrobotigues centrades en la qualitat del producte delicatessen ofert, i 42 són de botiga o supermercat més grans, amb una oferta que inclou productes d'altres cooperatives.

De les 193 cooperatives de la mostra, aproximadament un 25% avui en dia no disposen de pàgina web o per defecte l'enllaç està malmès. És de vital importància per aquest tipus d'organitzacions canviar el model de presència tradicional, impulsant la interacció i col·laboració en línia compartint continguts i aprofitant-ho com una eina de comunicació i màrqueting.

3.3 Selecció de les entitats

Per a la tria de les cooperatives s'han consultat diversos organismes oficials, entre els quals destaquen:

- La Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya (FCAC)¹.

¹ És una organització històrica constituïda formalment l'any 1983 que agrupa el cooperativisme català i que defensa l'economia social. Exerceixen d'interlocutor en les negociacions de les polítiques agràries catalanes, espanyoles i europees. Contribueixen al creixement econòmic responsable i sostenible, donant un equilibri a tot el territori.

- La Confederació Empresarial Espanyola de l'Economia Social (CEPES)².

La informació obtinguda de cada una de les 193 cooperatives ha estat disposada en una taula dinàmica que consta d'aquestes columnes: nom cooperativa, grau, activitat (producte treballat), província, secció de crèdit, pàgina web, observacions sobre la informació disponible en la pàgina web, presència d'agrobotiga, disponibilitat de memòria i, finalment, una columna de valoració cromàtica que indica la seva validesa per a l'estudi.

A més de les 193 cooperatives federades s'han inclòs dues entitats rellevants: l'Agropecuària de Guissona, pel seu pes dins del sector i La Fageda, que tot i ser actualment una fundació s'ha inclòs perquè durant el 2022 i 2023, que són els anys de referència de l'estudi, encara era cooperativa.

Primera fase: Cribratge amb llegenda cromàtica

Per establir quines cooperatives reunien la informació mínima necessària per a l'estudi, es va aplicar un sistema de classificació cromàtica. S'ha escollit per la seva claredat visual i la seva capacitat per simplificar el procés de selecció, permetent identificar ràpidament les entitats amb informació rellevant per a l'estudi.

- Roig: La cooperativa no disposa de pàgina web, per tant, automàticament queda descartada o no hi consta informació de ESG.
- Groc: S'ha de revisar en una segona ronda, però possiblement quedarà exclosa de l'estudi.
- Verd clar: Convé revisar-la, però molt possiblement s'inclourà dins l'estudi.
- Verd fosc: Hi ha la informació en matèria de sostenibilitat suficient per a valorar la cooperativa.

S'entén per informació suficient en matèria de sostenibilitat l'existència de dades clares relatives a polítiques mediambientals, iniciatives de responsabilitat social, memòries de sostenibilitat, o bones pràctiques de governança cooperativa divulgades per la corporació.

² El 8 de juliol de 1992 es va fundar CEPES com una entitat empresarial sense ànim de lucre, amb la finalitat de defensar els interessos de l'Economia Social davant les institucions públiques i la societat (CEPES,s.f)

Resultats del cribratge inicial:

ROIG: 135 descartades en primera ronda

GROC: 27 en procés de revisió desfavorable

VERD CLAR: 16 en procés de revisió favorable

VERD FORD: 15 com a candidates factibles per a l'estudi

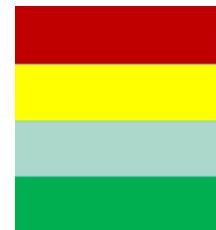

Fig. 5 Llegenda cromàtica

Segona fase: Selecció definitiva

Després del primer cribratge, es procedeix a una segona revisió de les cooperatives classificades en groc i verd clar per determinar definitivament quines s'inclouran en l'estudi.

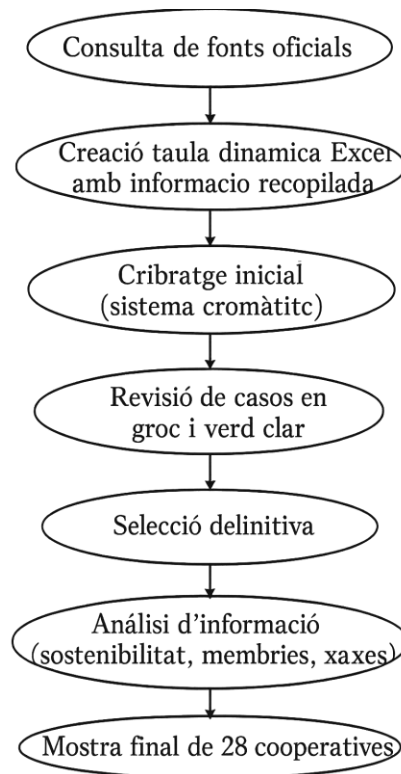
Amb les cooperatives resultants d'aquest procés de selecció es passa a fer una ampliació d'informació més selectiva mitjançant:

- Arxiu de dades disponibles a les seves pàgines web
- Anàlisi de memòries pròpies de sostenibilitat
- Revisió d'articles, publicacions a xarxes socials i altres fonts d'informació

Aquest procés de recopilació més tediós assentarà una mostra representativa del sector, base per l'estudi d'elaboració propi batejat amb el nom d'**Índex d'Indicadors de Sostenibilitat per a la Valoració de les Cooperatives Catalanes (ISVCC)**. Tot i això, cal tenir en compte que basar la selecció en la informació disponible públicament pot haver deixat fora algunes cooperatives rellevants.

Gràfic 4

Resum diagrama de flux procés de selecció de cooperatives

Al final s'ha obtingut un llistat de les **28** cooperatives agràries identificades per a l'estudi (forma jurídica SCCL)

- Actel
- Agrària Plana de Vic i Secció de Crèdit
- Cooperativa Agropecuària de Guissona (només la part de cooperativa, no tot el grup empresarial bonArea)
- Cooperativa Ivars
- Grup Cooperatiu Fruits de Ponent
- La Fageda
- Arrossaires del Delta de l'Ebre i Secció de Crèdit
- Covides
- Castell D'or
- Cooperativa de Soses
- Cadí
- Cellar Domenys

- Cooperativa Agropecuària Artesa de Segre
- Cooperativa Arbequina
- Soldebre
- Unió Nuts
- Trecoop Fruites
- Cotècnica
- Lletera Campllong
- Girona Fruits
- Coselva Agrícola
- Sant Isidre de les Borges Blanques
- El Xarxa Agrosocial
- Agrícola i Secció de Crèdit de Riudecanyes
- Unió Origen
- Cevipe, Grup Cooperatiu
- Agrícola de Cambrils
- Càmara Arrosera del Montsià

3.4 Identificació dels indicadors de sostenibilitat i escala de valoració

D'acord amb la literatura acadèmica existent en les diferents dimensions de la sostenibilitat (ambiental, social, de governança i econòmica) i considerant les característiques i principis específics del model empresarial cooperatiu agrari català, es van proposar una sèrie d'indicadors aplicables a la informació de sostenibilitat disponible. Aquests indicadors han estat definits tenint com a referència els Estàndards Europeus de Reportatge de Sostenibilitat (ESRS), així com els marcs voluntaris més consolidats a escala internacional, com la Global Reporting Initiative (GRI) i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), ja descrits prèviament a l'apartat 2.3.6. Aquest enfocament garanteix que els resultats obtinguts estiguin en sintonia amb la divulgació d'informació no financera internacional. A més a més, el compliment d'aquests indicadors proporciona una base sòlida per adaptar-se amb facilitat a possibles exigències de futures normatives.

Els indicadors s'han agrupat en quatre blocs (ambiental, social, de governança i econòmic), cadascun amb una ponderació del 25% per evitar que una sola dimensió influeixi en els resultats finals. En aquest estudi, els indicadors inclosos en l'índex es tracten de manera

binària, assignant un valor = 0 quan la informació requerida no existeix i un valor = 1 quan aquesta informació hi és present. S'ha de considerar, que el nombre d'indicadors per bloc és diferent.

L'escala binària (0-1) enlloc d'una més detallada com per exemple (1-5) permet mantenir una objectivitat i la possibilitat de rèplica de l'anàlisi. Per tant, qualsevol investigador amb les mateixes dades pot arribar a les mateixes conclusions.

Constant inicialment d'un nombre més elevat d'indicadors (aproximadament 10 per grup), se n'exclogueren aquells que menys s'ajustaren a la informació recopilada (al voltant d'un 65%) amb la finalitat de no desvirtuar el resultat de l'estudi i poder-ne extreure conclusions vinculants a la realitat del sector agrari cooperativista.

A continuació, es presenta la llista dels 22 indicadors finals que conformaran **l'Índex d'Indicadors de Sostenibilitat per a la Valoració de les Cooperatives Catalanes (ISVCC)**

SOCIALS (S)

- Assistència als socis (serveis oferts, com subministraments)
- Igualtat de gènere
- Disposen d'agrobotiga
- Joventut i assegurar relleu generacional
- Prevenció riscos laborals
- Accions/Iniciatives que promouen el desenvolupament de la comunitat com quedades populars
- Col·laboracions amb altres entitats locals/cooperatives
- Integració gent risc exclusió i participacions projectes solidaris

AMBIENTALS (A)

- Política mediambiental de la cooperativa
- Millores/ renovacions en les instal·lacions per a una eficiència energètica
- Certificacions ambientals, bones pràctiques
- Impacte ecològic del producte

GOVERNANÇA (G)

- Organigrama de la cooperativa
- Canal ètic de queixes
- Transparència i participació dels socis
- Valors, identitat i història cooperativa

ECONÒMICS (E)

- Inversió en I+D
- Subministrar-se dels productors/proveïdors locals
- Reversió valor afegit generat
- Accés finançament extern/ públic
- Secció de crèdit
- Informació clara del preu del producte que ofereixen

3.5 Metodologia de tractament ISVCC

Un cop definida la mostra de l'estudi, es va dur a terme un procés per a convertir la informació no financera recopilada en escala numèrica a fi de poder ser tractada estadísticament. En aquest índex, tots els indicadors han estat processats binàriament atenent a si la informació existia valor = 1 o si era inexistent o inaccessible valor = 0.

Per tal d'integrar el valor numèric d'aquests indicadors dins l'índex per a obtenir la valoració global de cada cooperativa s'ha fet ús de la següent funció lineal matemàtica:

$$ISVCC(\alpha) = \sum_{z=1}^n P_z \times D_{z\alpha}$$

El valor $ISVCC_{\alpha}$ = serà el valor de l'índex per a la hipotètica cooperativa objecte d'estudi α (alpha).

P_z = el pes assignat a cada indicador z

$D_{z\alpha}$ = el valor parametritzat de l'indicador z per a l'estudi de la cooperativa α , en aquest cas 0 o 1

Com s'aplica aquesta funció en un exemple pràctic?

S'agafa com a supòsit la cooperativa $\alpha = \text{ACTEL}$ i se centra l'anàlisi en el càlcul de l'indicador 1 del grup 4 que correspon a "Inversió en I+D" del bloc Econòmic (E).

El primer pas seria assignar valor 0 o valor 1 a $D_{Z\alpha}$ en el cas que s'hagi pogut recopilar informació relacionada amb la inversió I+D de la companyia ACTEL.

$$D_{Z\alpha} = \begin{cases} 1, & \text{si es compleix certa condició} \\ 0, & \text{si no es compleix} \end{cases}$$

El segon pas consisteix en l'aplicació del pes específic, és a dir multiplicar cada valor parametritzat de l'indicador D_Z pel seu pes corresponent P_Z . Com que cada bloc val un 25 %, i aquest en concret, l'Econòmic (E) està format per 6 indicadors, el valor de $P_Z = \frac{0,25}{6} \approx 0,041$. Aquest serà el pes respecte al còmput global de l'indicador "Inversió en I+D".

On:

$$P_Z = \frac{P_B}{N_B}$$

P_B = és el pes assignat al bloc al qual pertany l'indicador $z = \text{Inversió en I+D}$ (en aquest cas, **0.25 o 25%** que serà una constant)

N_B = nombre total d'indicadors dins del bloc (en aquest supòsit 6)

Així doncs, es passaria a la 3a i última fase del procés anomenada agregació o sumatori total. S'hauria de repetir el mateix operatiu per a cada indicador (z) i sumar els valors ponderats obtenint com a resultat final el ISVCC (ACTEL). Aquest valor entre 0 i 1 o en tant per cent, entre 0 i 100, reflectiria una visió objectiva i numèrica del desenvolupament i línia d'actuació de la cooperativa en matèria de sostenibilitat. Per tant, com més pròxim a 1 més bona gestió Ambiental, Social, Econòmica i de Governança.

3.6 Enquesta

3.6.1 Objectius de l'enquesta

L'enquesta s'ha dissenyat amb la intenció de complementar qualitativament l'estudi de camp exploratori de les cooperatives agràries catalanes. Es pot consultar íntegrament a l'annex 8.1 i es divideix en blocs temàtics per mesurar el coneixement normatiu. L'objectiu principal es recollir la percepció que tenen els propietaris de les entitats pel que fa a la normativa europea i sostenibilitat.

Més específicament es vol conèixer els següents objectius:

- 1) Determinar el grau de coneixement i preparació davant la CSRD.
- 2) Identificar quines barres principals es poden trobar que afegixin dificultat al procés de transformació sostenible.
- 3) Avaluar la predisposició i compromís a redactar informes no financers, tot i no estar legalment obligats.
- 4) Conèixer l'existència de futures línies d'actuació sostenibles o plans concrets en els pròxims anys.

3.6.2 Preguntes clau per mesurar el grau d'implicació i estratègies de futur

El qüestionari consta de 12 preguntes estructurades per blocs temàtics, gairebé totes de resposta tancada. Es distribueix de forma digital a través de Microsoft Forms

Les preguntes es classifiquen de la següent manera:

- Coneixement i afectació per la CSRD:
Les preguntes inicials permeten saber si la cooperativa està informada i si ha començat a adaptar-se a la normativa.
- Relació amb entitats obligades:
S'analitza si es treballa amb empreses que podrien demanar informació ESG, encara que la cooperativa no estigui legalment obligada.
- Pràctiques actuals en sostenibilitat:

Es pregunta si l'entitat elabora memòries de sostenibilitat o certifica bones pràctiques.

- Percepció del desenvolupament sostenible:

Una escala numèrica (de l'1 al 10) que serveix per mesurar l'autoavaluació de la cooperativa en matèria ESG.

- Obstacles i motivacions:

Les respostes 9 i 10 recullen quines són les principals barreres i quines són les raons que impulsen el compromís ambiental, social i de governança.

- Expectatives de futur:

L'última pregunta valora si la cooperativa té un pla definit, un projecte en desenvolupament o cap previsió.

3.6.3 Validació de l'enquesta

La difusió de l'enquesta s'ha dut a terme durant el mes d'abril a través dels correus facilitats per la FCAC. Es recullen un total de 37 respostes vàlides i úniques procedents de les cooperatives. La durada mitjana per resposta ha estat de 6 min 42 segons.

Per garantir uns mínims s'han seguit una sèrie de passos. El primer ha estat la revisió formal de les preguntes per assegurar si s'entenien i estaven alineades amb els objectius del treball. El coneixement adquirit durant l'elaboració de l'índex ISVCC, juntament amb el marc teòric/normatiu desenvolupat anteriorment, ha estat de gran ajuda per a definir el contingut del qüestionari.

També s'ha garantit l'anonimat i la confidencialitat de les respostes rebudes informant-ne als participants. Aquest aspecte ètic ha estat clau per a obtenir respostes franques. I finalment, uns dies abans es va llençar una prova pilot en un grup reduït de cooperatives per a detectar possibles errors o problemes de comprensió.

4 RESULTATS

4.1 Contingut mostrat del índex ISVCC

Aquesta taula 6 recull tot el contingut en sostenibilitat valorat a través dels indicadors seleccionats. En aquest context, revelarà quantes cooperatives compleixen cada indicador de manera individual i quins són els aspectes que s'han de millorar de les quatre dimensions: Social, Ambiental, Econòmic i de Governança.

Taula 6

Revelació actuació indicadors ESG

PARÀMETRE A VALORAR	Cooperatives (%)	n
SOCIAL (S)	<u>48,66</u>	
Assistència als socis (serveis oferts, com subministraments)	60,71	17
Disposició d'agrobotiga	71,43	20
Igualtat de gènere	25,00	7
Joventut i assegurança del relleu generacional	28,57	8
Prevenió riscos laborals	17,86	5
Accions/Iniciatives que promouen el desenvolupament de la comunitat com quedades populars	60,71	17
Col·laboracions amb altres entitats locals/cooperatives	82,14	23
Integració gent risc exclusió i participacions projectes solidaris	42,86	12
AMBIENTAL (A)	<u>75,89</u>	
Política mediambiental de la cooperativa	71,43	20
Millores/ renovacions en les instal·lacions per a una eficiència energètica	64,29	18

Certificacions ambientals, bones pràctiques	85,71	24
Impacte ecològic del producte	82,14	23
GOVERNANÇA (G)	<u>50</u>	
Organigrama de la cooperativa	42,86	12
Transparència i participació dels socis	14,29	4
Canal ètic de queixes	46,43	13
Valors, identitat i història	96,43	27
ECONOMIC (E)	<u>54,17</u>	
Inversió en R+D	64,29	18
Subministrar-se dels productors/proveïdors locals	89,29	25
Política de reversió del valor afegit generat	21,43	6
Accés finançament extern/ públic	32,14	9
Informació clara del preu del producte que ofereixen	64,29	18
Secció de crèdit	53,57	15

Atenint-se a la informació reportada per les companyies, es destaca un grau de compliment de més alt a més baix:

- **Ambiental (A):** en primer lloc, amb un 75,89%.
- **Econòmic (E):** en segon lloc, amb un 54,17%.
- **Governança (G):** amb un 50%, lleugerament superior a
- **Social (S):** que té un 48,66 %,

Aquest percentatge és el sumatori del tant per cent de compliment de tots els indicadors d'un mateix bloc dividit per al nombre d'indicadors que conformen el bloc.

La distribució dels percentatges evidencia que si la política d'actuació de les cooperatives agràries catalanes destaca en aspectes ambientals, cal posar-hi un major esforç a futur en temes socials, econòmics i de governança per tal d'aconseguir una política de sostenibilitat més equilibrada i integral.

Ara es passa a analitzar els resultats de cada bloc en profunditat

4.1.1 Resultats de la dimensió Social (S)

Pel que respecta al bloc social, l'indicador amb més presència és “Col.laboracions amb altres cooperatives” (mencionat per un 82,14 % de les entitats). Aquesta alta col·laboració es deu a la mateixa idiosincràsia i cultura cooperativista catalana que fomenta un ambient de confiança mútua i en la solidaritat entre entitats.

En segona posició “Disposen d'agrobotiga” amb un 71,43% seguit d’“Assistència als socis i serveis oferts” (indicat per un 60,71% de les cooperatives). Ofertar uns serveis a preus més competitius i proporcionar assistència als socis constitueixen un dels pilars fonamentals en el cooperativisme. Alguns dels serveis més comuns observats són:

- Subministraments agrícoles per a la terra i el bestiar.
- Servei de comercialització i venda final per millorar l'accés al mercat.
- Ajut en la tramitació administrativa d'ajudes i declaracions.
- Assessorament tècnic en la producció, orientat a optimitzar rendiments i sostenibilitat.

L'agrobotiga és una extensió del servei de venda per a satisfer la creixent demanda de producte de proximitat i atorgar un valor afegit major final.

El tòpic “Accions/Iniciatives que promouen el desenvolupament de la comunitat” és recollit en un 60,71% dels casos, cosa que reflecteix l'interès de moltes cooperatives per retornar part del valor generat de forma social als grups d'interès.

En canvi, amb menys de la meitat de compliment 42,86%, l'indicador “Integració gent risc exclusió i participacions projectes solidaris” reflecteix una implicació encara reduïda en aquest àmbit.

Els indicadors menys divulgats són “Relleu generacional” i “Igualtat de gènere” amb un 28,57% i 25% respectivament, i amb diferència el menys reportat és “Prevenició de riscos laborals”, mencionat només per un 17,86% de les cooperatives.

Aquests resultats mostren que fins fa pocs anys no s'aplicaven polítiques de recursos humans específiques en aquests àmbits. La societat ha evolucionat més ràpidament en aquest sentit.

És necessari que en el futur es destinin més recursos a aquests aspectes per tal de garantir una gestió sostenible i socialment responsable. Cal considerar la possible disjuntiva de què si ho estiguessin complint, però no ho divulgessin públicament i que per tant la informació dels avenços en aquests temes la mantinguessin privada.

4.1.2 Resultats de la dimensió Ambiental (A)

La dimensió ambiental (A) és de llarg la més recurrent, amb un total de 4 indicadors.

Es pot observar pràcticament un doble empat en les 2 primeres posicions “Impacte ecològic del producte” i “Certificacions ambientals” (85,71% i 82,14% respectivament) ja que la informació divulgada d’ambdós indicadors es presenta de forma conjunta. Tant l’agricultura com la ramaderia tenen un impacte considerable en els recursos naturals. És per això, que la majoria de cooperatives catalanes es veuen obligades a posar especial èmfasi en la reducció de la petjada ecològica. Sovint han de complir amb certs requisits de certificacions i normatives ambientals per accedir a ajuts i subvencions.

Moltes d’elles depenen d’aquests incentius econòmics per a seguir amb la seva activitat de negoci. Si a aquest fet s’hi afegeix que mostren amb gran orgull, tota mena de certificacions de manera visible a les seves pàgines web, es pot entendre l’alt grau de compliment dels indicadors ambientals (A) de l’índex ISVCC.

L’indicador “Política mediambiental de la cooperativa” presenta una presència significativa 71,43 %, però amb poc desenvolupament de contingut i de comunicació superficial.

Quan al tòpic “Impacte ecològic del producte” (82,14% de compliment) moltes cooperatives fan esforços per utilitzar materials biodegradables en el packaging, en detriment del plàstic. A més, també treballen en el reciclatge de certs materials i l’aprofitament de subproductes.

Finalment, l’indicador “Eficiència energètica instal·lacions” (divulgat per un 64,29%). La majoria de les instal·lacions són força antigues a causa de la llarga trajectòria històrica de moltes de les organitzacions, això les allunya dels estàndards actuals. Encara que ja s’estan implementant millores especialment en l’àmbit de la generació d’energia renovable a través de sistemes de plaques fotovoltaiques.

4.1.3 Resultats de la dimensió de Governança (G)

Dins del bloc de Governança(G), 4 indicadors van ser identificats per avaluar la gestió interna de les entitats en sintonia amb els principis cooperatius.

L'indicador amb un compliment gairebé total és “Valors, identitat i història cooperativa” (present en un 96,43%). Aquest alt nivell s'explica per la rellevància de la identitat com a col·lectiu. Moltes tenen una tradició molt extensa i arrelada entre els socis i treballadors. Aquesta informació s'ha trobat publicada en totes les pàgines web de les cooperatives agràries, sigui a la pàgina inicial sigui en un apartat específic dedicat a la seva missió i valors.

A força distància, trobem l'indicador “Canal ètic de queixes” amb un 42,43% de compliment. L'existència d'un canal ètic és un mecanisme que serveix tant a treballadors, socis com clients i altres grups d'interès per denunciar conductes irregulars, incompliments de normativa o accions contràries als principis de l'entitat. El fet que més de la meitat de cooperatives no disposin de canal ètic públic en la seva pàgina web és preocupant. Denota certes carències en transparència i control intern.

Seguit de ben a prop amb un pes del 42,86%, l' “Organigrama de la Cooperativa” com a màxima representació de l'estructura de govern i la distribució de les diferents responsabilitats dins l'organització. Alguns dels òrgans són: Assemblea General, Consell Rector, Presidència, Direcció General i Departaments específics.

En última posició i amb un 14,29%, la taxa de divulgació més baixa de tots els indicadors de l'ISVCC, la “Transparència i participació dels socis”. “Aquest dèficit de transparència contrasta amb les recomanacions de la Confederació de Cooperatives de Catalunya (CoopCat), que en la seva Memòria d'Activitats 2022 destaca la importància de la difusió dels principis i valors cooperatius. És recomanable que les entitats socials facin un esforç per a plasmar una gestió oberta dins l'organització a través de la publicació d'actes, calendaris de reunions, i altres eines.

4.1.4 Resultats de la dimensió Econòmica (E)

Finalment, però no menys important, el bloc Econòmic (E) integrat per 6 indicador. El “Subministrar-se dels productors/proveïdors locals” (reportat per un 89,29%) destaca com un dels aspectes més divulgats, reflectint el compromís amb l’economia de proximitat i el suport al productor local. La principal explicació recau en el fet que, en el sector agroalimentari a diferència d’altres, molts dels membres de la cooperativa també exerceixen de proveïdors.

Dos indicadors empaten en segon lloc “Inversió en R+D” i “Informació clara del preu del producte que ofereixen” amb un 64,29 % de presència, situant-se per sobre de la mitjana de divulgació. La recerca i desenvolupament és un aspecte primordial, ja que mostra el desig del sector de continuar millorant en un mercat altament competitiu, com és el català.

Pel que fa al segon, sorprèn que encara hi hagi dificultats per trobar informació clara sobre preus, característiques o formats dels productes, especialment en aquelles cooperatives que no disposen de botiga en línia, però que igualment haurien de facilitar aquests detalls.

El tòpic relacionat amb la “Secció de crèdit” presenta una xic més de la meitat de compliment 53,57%. És important remarcar que la Secció de Crèdit forma part de l’estructura empresarial i que la seva funció està alineada amb la raó de ser de la cooperativa: contribuir a la millora econòmica i social dels socis i del seu entorn. A Catalunya des de l’última reforma legislativa, només es permet disposar de secció de crèdit a les cooperatives agràries.

“L’accés finançament extern/ públic” és menys freqüent, amb un 32,14% de menció. La FCAC subratlla la importància de la transparència en la gestió de les subvencions i ajudes rebudes. Tot i que la gran majoria reben algun tipus d’ajuda econòmica per desenvolupar la seva activitat, només una tercera part detalla aquesta informació de forma pública per als seus grups d’interès.

Per últim, la “Reversió del valor afegit generat” que presenta un grau de divulgació del 21,43 %, el més baix de tot el bloc econòmic. Aquest marcador explica la forma en què la cooperativa reparteix la riquesa generada entre els seus socis. Tot i que s’esperava un valor superior, segurament no sigui perquè no reparteixin el valor generat sinó perquè no ho comuniquen públicament.

4.2 L'índex classificatori ISVCC. Cooperatives en les primeres posicions

Taula 7

Rànquing de cooperatives segons l'índex ISVCC

COOPERATIVES	IND SOC (S)	IND AMB (A)	IND GOV (G)	IND ECO (E)	ISVC C
Actel, SCCL	0,87	1	1	0,83	0,93
Grup Cooperatiu Fruits de Ponent	1	1	1	0,67	0,92
La Fageda(Fundació)	1	1	1	0,67	0,91
Cooperativa Ivars	0,75	0,75	1	1	0,87
Cooperativa Agropecuària de Guissona cooperativa	1	0,75	0,5	0,83	0,77
Agrària Plana de Vic i Secció de Crèdit, SCCL	0,75	1	0,5	0,67	0,73
Unió Origen	0,75	0,75	0,5	0,67	0,67
Covides	0,63	1	0,5	0,5	0,66
Soldebre	0,37	1	0,5	0,67	0,63
Arrossaires del Delta de l'Ebre i Secció de Crèdit	0,63	1	0,25	0,67	0,63
Celler domenys	0,5	0,75	0,5	0,67	0,60
Unió Nuts	0,5	1	0,25	0,5	0,56
Coselva agrícola	0,63	0,25	0,75	0,5	0,53
<i>Mitjana A (13 primeres)</i>	0,72	0,87	0,63	0,68	0,72
Quadre B (altres 15 últimes cooperatives)					
<i>Mitjana B</i>	0,28	0,67	0,38	0,42	0,44

Font: Elaboració Pròpia

La **taula 7** agrupa les 28 cooperatives mostra d'estudi en 2 quadres:

- Quadre A: presenta les 13 cooperatives amb millor desenvolupament en l'índex l'ISVCC, ordenades de major a menor puntuació. A més, s'hi detallen els valors de cadascun dels quatre blocs de sostenibilitat (social, ambiental, governança i econòmic) , així com la mitjana general del grup.
- Quadre B: recull de les 15 cooperatives amb les puntuacions més baixes , però en aquest cas, en lloc de mostrar-les individualment, només s'hi inclou la mitjana dels seus indicadors en conjunt.

L'anàlisi mostra que 18 de les 28 cooperatives superen la puntuació de 0,5 en l'ISVCC, fet que suposa un 64% del total amb un rendiment global positiu en matèria de sostenibilitat.

Entre les cinc entitats amb millors puntuacions globals (segons el quadre A) trobem:

- Actel, SCCL (0,93)
- Grup Cooperatiu Fruits de Ponent (0,92)
- La Fageda, SCCL (0,91)
- Cooperativa Ivars (0,87)
- Cooperativa Agropecuària de Guissona (0,77)

Pel que fa a l'anàlisi per blocs dins el quadre A, la dimensió ambiental és la millor valorada, amb una mitjana de 0,87. Tanmateix, s'hi detecta un valor atípic negatiu (Coselva, amb 0,25), mentre que la resta de cooperatives oscil·len entre 0,75 i 1.

En segon lloc, el tòpic Social, amb una mitjana de compliment de 0,72. Tres cooperatives se situen per sobre obtenint la màxima puntuació d'1, mentre que en l'altre extrem s'observa com a valor anormal negatiu Soldebre (0,37).

En tercera posició i amb poca diferència el bloc Econòmic, amb una mitjana de grup de 0,68. En aquest àmbit, sobresurt Cooperativa Ivars (1) com a cas d'èxit, seguida d'Actel i Guissona, amb 0,83. La resta de resultats mostren una distribució força homogènia.

Per últim, l'àmbit de Governança que obté la mitjana més baixa dins del quadre A (0,63) i presenta una distribució més irregular, evidenciant diversitat en les polítiques de gestió interna de les entitats.

En el quadre B, que inclou les 15 cooperatives amb menor puntuació, la mitjana general de l'ISVCC és de 0,44, per sota l'aprovat. L'únic bloc que supera la nota mínima és el bloc ambiental (0,67). La resta obtenen les següents mitjanes: econòmic (0,42), governança (0,38) i social (0,28), aquest últim mostrant-se com el més feble i el més millorable.

Comparació entre els dos quadres (A i B)

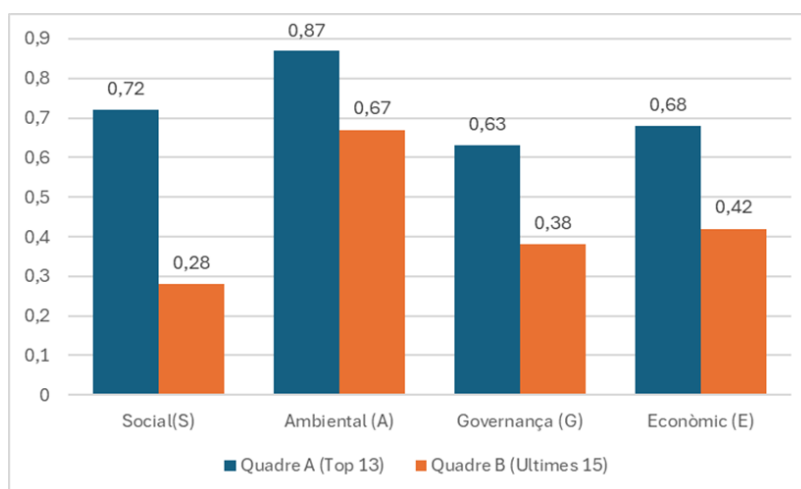
La comparació dels resultats mitjans entre ambdós grups mostra un diferencial proper als 0,20 punts en els blocs de governança, ambient i economia. Això indica per part del grup B una política equilibrada però necessitada de més esforços i recursos per assolir en un futur valors més pròxims a la mitjana dominant del primer grup A.

En canvi, en el bloc social, la diferència arriba als 0,40 punts, fet que evidencia un desequilibri major en aquest àmbit dins del grup B. Les cooperatives incloses haurien d'impulsar estratègies més sòlides en sostenibilitat social, no només per millorar el seu propi rendiment respecte a aquest bloc, sinó també per reduir la bretxa existent amb el grup capdavanter.

La figura següent mostra de manera comparativa el rendiment mitjà dels dos grups de cooperatives (Quadre A i Quadre B).

Gràfic 5

Comparativa entre grup A i B

Font: Elaboració Pròpia a partir dels resultats del índex ISVCC

4.3 Resultats de l'enquesta i relació amb l'índex ISVCC

Per tal de complementar els resultats obtinguts a través de l'índex ISVCC i donar a més a més una perspectiva qualitativa, s'han analitzat les respostes de l'enquesta explicada a l'apartat 3.6 que anava adreçada als responsables de cooperatives agràries catalanes i que es pot trobar en l'annex 8.1.

4.3.1 Coneixement i preparació davant la CSRD

Només un 14% de les cooperatives ja treballen en l'adaptació de la nova Directiva 2022/2464 (CSRD), mentre que un 60% considera que no els hi afecta directament. Aquesta dada és connecta clarament amb l'apartat 2.3.4 del marc normatiu, on s'explica que la CSRD només serà aplicable a cooperatives de gran dimensió o aquelles formen part de cadenes de valor. Recordar que la majoria de cooperatives agràries catalanes son de reduïda dimensió.

4.3.2 Elaboració d'informes i percepció de la sostenibilitat

Només un 20% de les cooperatives afirma elaborar informes de sostenibilitat. Aquest percentatge coincideix aproximadament amb les 6 de 28 (21,4%) d'entitats identificades que redacten informe segons l'ISVCC: Actel, Guissona, Ivars, Fruits de Ponent, Plana de Vic i Fageda. Aquestes mateixes cooperatives obtenen valors superiors a 0,9 a l'índex cosa que valida l'enquesta com a eina de contrast fiable.

D'altra banda, la mitjana d'autoavaluació en sostenibilitat per part dels enquestats és de 6,47 sobre 10. Aquest resultat mostra una percepció optimista pel que respecta a la realitat observada: segons l'índex la mitjana global es 5,7 i això tenint en compte que les 28 cooperatives analitzades en l'índex han estat seleccionades mitjançant un cribratge previ per disposar d'informació suficient. Per tant, els resultats podrien ser encara inferiors si s'analitzés el conjunt total del sector.

4.3.3 Barreres i motivacions

Els resultats de l'enquesta posen de manifest que les barreres més freqüents són:

- Costos elevats d'implantació (91%)

- Manca de finançament i ajudes (80%)
- Manca d'assessorament tècnic (51%)
- Reticències dels socis (46%)

Aquestes barreres es relacionen amb els problemes observats a l'índex ISVCC. Per exemple, la falta de finançament extern, assenyalada com una barrera per 8 de cada 10 cooperatives, es veu reflectida en el baix nivell d'acompliment de l'indicador "accés a finançament extern o públic", present només en el 32,14% de la mostra. Aquesta dada confirma que la limitació econòmica no és només una percepció, sinó una realitat que condiciona.

D'altra banda, les principals motivacions per apostar per un camí sostenible son:

- Responsabilitat social i ambiental (83%)
- Compliment normatiu (60%)
- Reducció de costos i eficiència (60%)

Aquestes motivacions estan alineades amb els valors fundacionals del cooperativisme, tal com s'explica a l'apartat 2.2 del treball on es destaca el compromís històric del sector amb el territori i el desenvolupament responsable.

4.3.4 Plans de futur i capacitat d'adaptació

Un 72% de les cooperatives no disposen de cap pla estratègic de sostenibilitat ni tenen previst implementar-ne un en un futur pròxim. Tot i que, d'aquestes un 54% té la predisposició a reconsiderar-ho o informar-se'n més endavant. D'altra banda, un 28% de les entitats s'ha mostrat més proactiu, ja ha iniciat l'elaboració d'un pla o ja en té un implementat.

Aquesta voluntat clara de planificar es veu en els resultats de l'ISVCC. Les cooperatives amb millors puntuacions globals són les que ja elaboren memòries, tenen certificacions reconegudes i han adoptat mesures concretes en l'àmbit social, ambiental i de governança. Per tant, seria recomanable a aquest 72% fer el primer pas no solament per un tema normatiu sinó per mantenir la competitivitat a llarg termini dins del sector.

5 DISCUSSIÓ

En aquesta secció, després d'haver elaborat l'índex es passarà a donar resposta a les diferents qüestions plantejades dins l'apartat 3.1 de metodologia “*Preguntes de recerca prèvies a l'estudi*”. S'analitzaran la rellevància tant en l'àmbit acadèmic com el funcional.

5.1 Canals de difusió de la informació ESG

En relació amb els canals utilitzats per a divulgar la informació ESG per part de les cooperatives, “**P1: En quins canals principals es pot trobar informació de les cooperatives en l'àmbit ESG (Mediambiental, Social i de Governança)?**”, diversos estudis assenyalen que la pàgina web és el canal principal de difusió. Si a més a més consten d'un domini clar pot potenciar la transparència i reforçar la identitat i els valors cooperatius en l'entorn digital (Martí Sabaté, 2020).

En aquest sentit, l'anàlisi de la mostra confirma aquest comportament. La gran majoria d'informació sobre ESG es mostra en la pàgina web corporativa. Tanmateix, no totes disposen d'un apartat específic dins la pàgina web. Algunes tenen un subapartat dins d'alguna secció com “cooperativa”, d'altres tenen informació d'aquest tòpic, però dispersa i poc accessible dins la web. Seria convenient millorar aquesta organització.

Des d'un punt de vista quantitatiu,, aproximadament un 43% han estat identificades amb apartat de sostenibilitat dins la web. Aquesta dada coincideix bastant amb el resultat obtingut per (Castilla-Polo et al. 2024), que indiquen que només el 54% de les cooperatives analitzades tenen una secció amb títols com “Responsabilitat Social Corporativa”, “Compromís”, “Sostenibilitat” o “Medi ambient”.

A més a més de la pàgina web, les xarxes socials també s'han consolidat com un canal directe cap als grups d'interès. Les plataformes més utilitzades són Instagram, Facebook, X i Linked in. Cada cop més cooperatives són conscients de la importància d'un bon posicionament en aquestes xarxes per arribar sobretot al públic més jove. Tanmateix, no s'acostuma a publicar la informació de manera tan planificada o estratègica com a la pàgina web, simplement publicacions disperses sense un fil conductor.

En conclusió, tot i l'avenç en l'ús dels canals digitals, les cooperatives haurien de reforçar la seva presència estratègica online en l'àmbit ESG. Una presentació més clara i estructurada de la informació, tant a les pàgines web com a les xarxes socials permetria millorar la transparència i el compromís percebuts pels grups d'interès.

5.2 Formats i estàndards de memòria utilitzats

“P2: En el cas que redactin memòria de sostenibilitat, quin format estandarditzat faran servir per a recollir la informació i de quines certificacions específiques disposen?”

De la mostra, només 6 de les 28 cooperatives redacten memòria de sostenibilitat: Actel, Fageda, Cooperativa Ivars, Fruits de ponent, Agropecuària de Guissona i Plana de Vic. És destacable que aquestes són precisament les entitats amb millor puntuació en l'índex ISVCC, cosa que confirma la relació entre transparència, compromís ESG i bon posicionament en sostenibilitat.

Aquest 21% implica un gran marge de millora. Tot i que no hi ha una obligació legal s'ha d'anar implementant progressivament documents d'informació no financera per donar visibilitat al seu impacte social, econòmic i ambiental.

Taula 8

Format i marcs normatius de memòria ESG utilitzat

Actel	Fageda	Plana de Vic	Fruits de Ponent	Agropecuària de Guissona	Ivars
GRI	Format no estandaritzat	No estandarditzat, però seguint els ODS	GRI	GRI i ESRS	No estandarditzat, però seguint els ODS

Font: Elaboració Pròpia

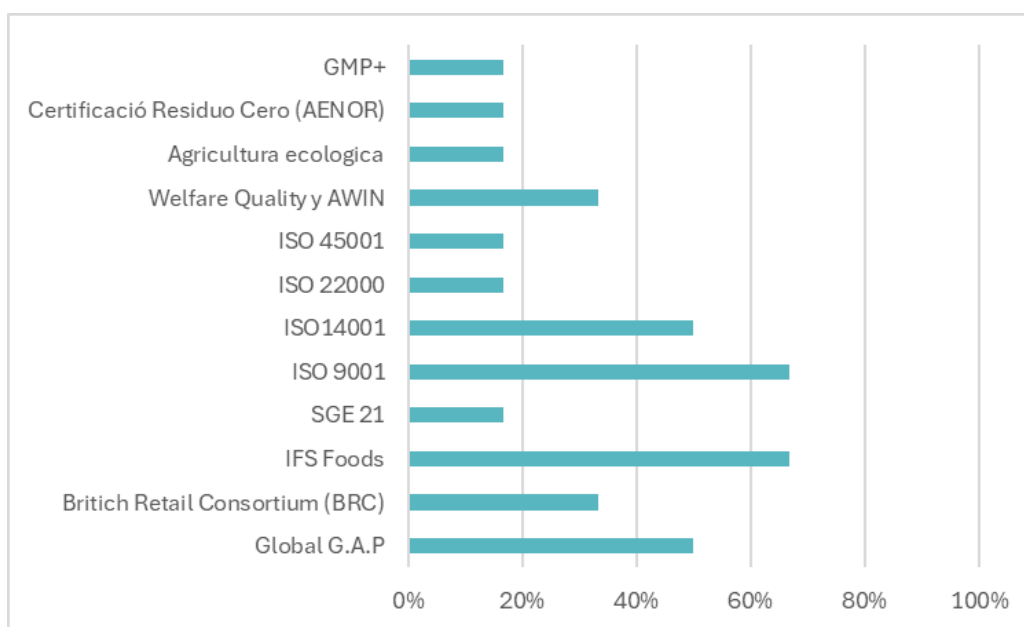
Com mostra la taula, la meitat utilitzen formats no estandarditzats. Tot i això, dues d'aquestes prenen com a referència els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) que aporten una estructura comú. Aquesta diversitat pot dificultar la comparabilitat entre informes.

Per altra banda, tres cooperatives fan servir el marc internacional GRI, i només Agropecuària Guissona mostra una alineació directa amb els ESRS, aplicant la taxonomia europea i el principi de doble materialitat.

Per la pròpia naturalesa agroalimentària, a més dels estàndards que regeixen la redacció d'informació no financera (GRI,ESRS,ODS,ISSB,TCFD), moltes també compten amb altres certificacions específiques relacionades amb seguretat alimentària, qualitat del producte i control dels processos de producció. Aquestes acreditacions també s'identificaran a continuació.

Gràfic 6

Certificacions diverses

Font: Elaboració pròpia.

El gràfic presentat mostra el grau de compliment de diversos certificats. La més freqüent és la ISO 9001, adoptada pel 67 % de les entitats analitzades la qual certifica la qualitat dels processos de gestió.

En segon lloc, l'ISO 14001 que està en un 50 % de les cooperatives, i acredita una gestió ambiental orientada a la reducció d'impactes negatius. Pel que fa a certificacions més concretes es pot trobar l'ISO 22000 (17 %) avalua la seguretat alimentària, i l'ISO 45001 (també 17 %) se centra en la seguretat i salut laboral.

Els estàndards de seguretat alimentària exigits per supermercats i cadenes de venda al públic són BRC (33%) i IFS Foods (67%). També es relacionen amb la traçabilitat.

En l'àmbit productiu, Global G.A.P. és present en la meitat de les cooperatives (50 %) i garanteix bones pràctiques agrícoles i ramaderes. Cal destacar també les certificacions de benestar animal, com Welfare Quality i AWIN, amb un 33 % de presència.

En matèria de sostenibilitat ambiental, l'Agricultura ecològica (17 %) acredita una producció respectuosa amb el medi, mentre que Residuo Cero (17 %) avala una gestió eficient dels residus produïts.

Finalment, en l'àmbit social, SGE 21 (17%) avalua la responsabilitat empresarial i GMP+ (17%) assegura el rigor en la producció de pinsos.

5.3 Contingut de les memòries analitzades

P3: Quin contingut en concret publicaran? Serà bastant homogeni o molt divers?

Forma de comunicació i presentació de la memòria:

L'anàlisi de les sis memòries evidencia un estil comunicatiu i forma de presentar la informació no financera força diversa.

Algunes cooperatives, com La Fageda, adopten un enfocament narratiu i visual donant lloc a l'emoció i valors. La memòria incorpora relats personals, fotografies i testimonis que reforcen el vincle amb el territori i amb els col·lectius en risc d'exclusió. Altres, com Grup Alimentari Guissona o ActelGrup, opten per formats tècnics i estructurats, orientats a audiències professionals amb l'ús explícit d'indicadors quantitatius i alineació amb estàndards internacionals com els GRI o els ESRS.

Per la seva banda, Fruits de Ponent i Plana de Vic aposten per una comunicació esquemàtica i propera mitjançant infografies, gràfics i esquemes que faciliten la comprensió per part dels socis, clients o públic general. Plana de Vic orienta la seva comunicació especialment al soci productor, mentre que Fruits de Ponent organitza el contingut seguint criteris de sostenibilitat internacional.

Finalment, la memòria de Cooperativa Ivars combina una estructura corporativa i financera molt detallada, amb un discurs centrat en valors tradicionals i identitat.

En general les memòries presenten estils molt diversos tant en el to com en la profunditat i la presentació dels continguts.

Pel que fa al contingut, els apartats més habituals inclosos en les memòries són els següents:

- **Introducció i missatges institucionals** (del president i CEO).
- **Compromís amb la sostenibilitat i ODS:** totes les memòries prenen com a referent els ODS dins les seves estratègies i objectius.
- **Gestió ambiental:** gestió de recursos naturals, eficiència energètica i reducció d'emissions a través de dades concretes.
- **Gestió econòmica i resultats financers:** s'hi detalla la facturació anual, les inversions (CAPEX), la distribució de beneficis i altres indicadors clau (KPI).
- **Benestar laboral i gestió de persones:** s'exposen una sèrie d'indicadors que respalden la conciliació i igualtat d'oportunitats. Els que més apareixen són: la composició de la plantilla, formació realitzada, índex de rotació. La integració de persones amb discapacitat també pren especial rellevància sobretot en La Fageda.
- **Innovació i digitalització:** es presenten exemples específics que determinen l'aposta tecnològica de les cooperatives com:
 - **Plana de Vic:** implantació del sistema NIR in-line per anàlisi immediata de matèries primeres i automatització de processos productius.
 - **Fruits de Ponent:** digitalització documental, eines digitals (GMAO) per optimitzar les tasques.
 - **Guissona i Ivars:** ús d'eines digitals integrades per la gestió eficient logística i productiva ramadera, així com control de qualitat.
 - **ActelGrup i la Fageda:** integració de plataformes digitals per gestió sostenible agrícola i traçabilitat completa.
- **Governança cooperativa:** descripció de l'estructura organitzativa, consell rector,

assemblees i participació dels socis.

- **Activitat comercial i productiva:** totes presenten indicadors clau com producció total, facturació per línia de negoci, nous mercats, , percentatge de vendes nacionals versus internacionals i evolució de la demanda. La gestió comercial va encarada a la producció de valor afegit per al soci.
- **Responsabilitat social i impacte territorial:** accions comunitàries diverses, les més repetides són el desenvolupament de projectes educatius, quedades populars, col·laboració amb entitats solidàries...

Per tant, d'acord amb les sis memòries analitzades, podem afirmar que el contingut que publiquen és parcialment homogeni, ja que totes incideixen en àrees temàtiques comunes com la sostenibilitat ambiental, la gestió econòmica, el benestar laboral o l'impacte social. Tanmateix presenten un grau important de diversitat pel que fa a la forma de tractar aquests temes i l'estil comunicatiu, condicionada per factors com:

- La mida i el grau de maduresa de la cooperativa.
- Els recursos que poden destinar a polítiques i accions de sostenibilitat.
- L'ús de marcs normatius estàndard com els ODS, GRI o ESRS.

Aquesta heterogeneïtat pot dificultar la comparació directa entre memòries, però a la vegada posa de manifest la riquesa i autenticitat de cada entitat reflectint la diversitat del sector cooperatiu agroalimentari català.

5.4 Influència per ubicació i activitat sectorial

Per a respondre a la pregunta “**P4: La classificació canviarà molt segons la ubicació geogràfica, el tipus d'activitat o el producte a què es dediquen?**” s'han agrupat les cooperatives de forma similar a la taula 5 apartat “*Descripció base de dades*” conformant la nova taula 9 que es mostra a continuació:

Una de les qüestions clau a resoldre és si el desenvolupament sostenible en les cooperatives agràries catalanes depèn del territori on estan ubicades o del producte que treballen. Aquest

enfocament permetrà detectar si hi ha patrons territorials o sectorials que condicionen la implantació de polítiques ESG.

Taula 9

Resultats ISVCC per tipo producte

TIPO PRODUCTE	DE	NÚMERO	IND SOC (S)	IND AMB (A)	IND GOV (G)	IND ECO (E)	ISVCC
Arròs herbacis farratges	C.	2	0,38	1,00	0,38	0,58	0,58
Cítrics dolça	Fruita	6	0,48	0,75	0,63	0,50	0,59
Horta viva	Planta						
Fruita seca i garrofa		9	0,42	0,69	0,39	0,50	0,50
Oli d'oliva							
Llet		3	0,58	0,83	0,50	0,44	0,59
Pinsos i altres aliments animals		5	0,6	0,75	0,65	0,7	0,68
Ramaderia							
Vi/Raim		3	0,29	0,42	0,25	0,39	0,34
Total		28					

Font: Elaboració pròpia

Anàlisi per tipus de producte

La taula 9 mostra el grau de compliment de l'índex ISVCC segons el tipus de producte treballat per les cooperatives analitzades. S'hi observa una concentració notable de cooperatives dedicades a la producció de fruits secs i oli, que representen aproximadament el 32% de la mostra. Les cooperatives hortofructícoles (fruita dolça, horta i planta viva) sumen un 21%, mentre que amb un 18% representen les ramaderes i productores de pinsos. Amb menys presència hi ha els sectors vinícola i làctic, amb un 11% cadascun, i, finalment, amb un 7% el arrossaire.

L'anàlisi de l'índex ISVCC revela diferències significatives entre sectors productius. Les cooperatives ramaderes registren la puntuació mitjana més elevada (0,68), destacant en totes les dimensions analitzades. Les segueixen de prop les cooperatives làcties i hortofructícoles, amb una mitjana de (0,59) i bons resultats especialment en els àmbits ambiental i de governança.

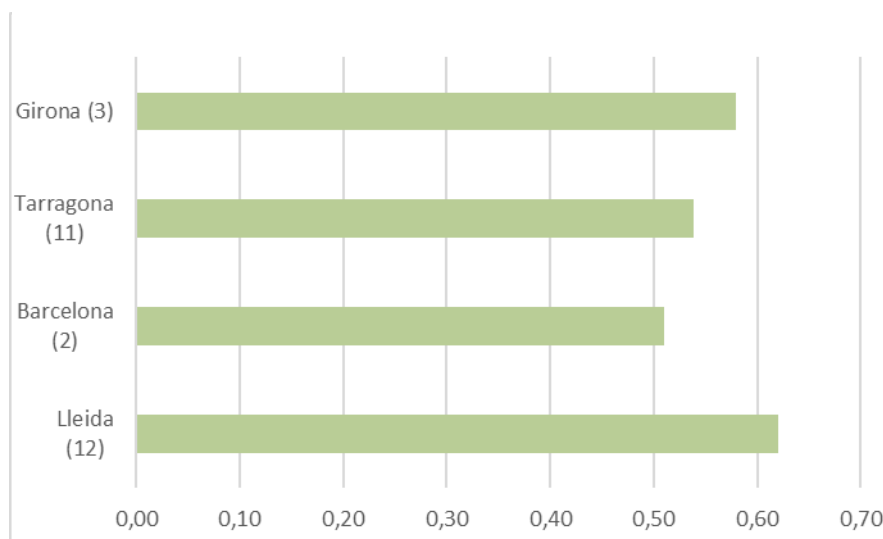
Per contra, les cooperatives centrades en la producció d'oli i fruits secs obtenen un resultat mitjà (0,50), mentre que el sector del vi registra l'ISVCC més baix de tota la mostra (0,34), degut principalment a puntuacions febles en governança (0,25) i dimensió social (0,29)

Aquests resultats apunten que les cooperatives dedicades a la ramaderia, l'horta i el sector làctic presenten un millor grau d'implementació de polítiques ESG. Probablement això es deu a una major regulació ambiental i exigències de qualitat més elevades. En canvi, el sector del vi mostra un gran marge de millora possiblement a causa de menors recursos disponibles, manca de professionalització o diferències en els requisits normatius respecte al seu procés productiu.

Anàlisi per ubicació geogràfica

Gràfic 7

ISVCC per províncies

Font: Elaboració Pròpia

El present gràfic mostra que les cooperatives situades a les demarcacions de Lleida i Girona presenten un major grau de compliment en sostenibilitat, segons l'índex ISVCC. Per contra, a les províncies de Tarragona i Barcelona es registra un nivell de compliment aproximadament un 10 % (0,1 punts) inferior.

Analitzant la taula 9 prèvia es pot fer inferència per trobar com a possible explicació la major presència de cooperatives dedicades a la fruita i ramaderia a Lleida i Girona, que són els que han obtingut millors resultats en sostenibilitat. En canvi, a Tarragona i Barcelona hi ha una major concentració de cooperatives dedicades al vi, oli i fruits secs, que, com s'ha vist anteriorment, presenten nivells de compliment més baixos.

5.5 Relació entre facturació i desenvolupament sostenible

En relació amb una de les preguntes plantejades inicialment: “**P5: Quin impacte té el nivell de facturació particular de cada cooperativa en el seu resultat en l'índex ISVCC?**”,

sorgeix la qüestió de fins a quin punt els ingressos poden influir en el desenvolupament en matèria de sostenibilitat.

Tot i que sembla lògic pensar que una major facturació permet destinar més recursos a iniciatives sostenibles, l'evidència existent no és suficient per confirmar una relació directa. L'informe "*Factors d'èxit de les cooperatives centenàries*" de la Fundació Roca i Galès suggereix que, la sostenibilitat i la supervivència de les cooperatives no depenen únicament de la seva dimensió o facturació, sinó que estan fortament influenciades per altres factors com el capital cultural, història, valors...

D'altra banda, també es pot plantejar la situació inversa: que siguin precisament les cooperatives més sostenibles les que generin majors ingressos gràcies a una millor reputació, fidelització de clients...

En aquest sentit, cal tenir present que la relació entre facturació i sostenibilitat podria ser bidireccional.

Es procedeix a donar resposta des de dues aproximacions diferents:

1. **Elaboració d'una taula** que classifiqui les cooperatives segons la seva dimensió (gran, mitjana, petita i microempresa) per observar si hi ha diferències en cada grup respecte al ISVCC.
2. **Estudi estadístic de correlació** entre ($ISVCC_{\alpha}$) i el nivell de facturació.

A continuació, es mostra la classificació de les cooperatives per dimensions.

Taula 10

Mitjana de l'índex ISVCC segons el tram de facturació

Dimensió	Número de cooperatives	IND SOC (S)	IND AMB (A)	IND GOV (G)	IND ECO (E)	ISVCC
Gran	9	0,65	0,86	0,64	0,65	0,70
Mitjana	14	0,45	0,77	0,48	0,52	0,56
Petita	4	0,34	0,56	0,38	0,42	0,42
Microempresa	1	0,13	0,50	0	0,33	0,24
TOTAL	28					

Nota: L'agrupació de les cooperatives s'ha fet atenent els criteris de la Unió Europea (UE) aplicables a Espanya i no els del INE (número treballadors), utilitzant la facturació anual com a referència. Els límits són: microempreses (≤ 2 M€), petites (≤ 10 M€), mitjanes (≤ 50 M€) i grans (> 50 M€). Elaboració Pròpia

En la present taula es pot observar una relació positiva entre la facturació i l'ISVCC. Les grans cooperatives presenten un ISVCC mitjà més elevat (0,70), seguides per les mitjanes (0,56), les petites (0,42) i, finalment l'única microempresa (0,24).

Aquest ordre suggereix, que les cooperatives amb un major nivell de facturació tendeixen a obtenir millors resultats en l'índex de sostenibilitat. Per verificar si aquesta relació és estadísticament significativa s'ha realitzat un estudi de correlació entre l'ISVCC i la facturació anual. Les dades es treballaran dins el programari SPSS adjuntant les sortides del software per a documentar el procediment seguit i poder argumentar amb més claredat les respostes.

Taula 11

Dades de cooperatives agràries catalanes: puntuació ISVCC i facturació anual

COOPERATIVES	ISVCC (VARIABLE ALPHA)	NIVELL DE FACTURACIÓ(M)
Cooperativa Arbequina	0,343751	6.336.491 €
Soldebre	0,635418	13.856.149 €
Trecoop Fruites	0,406251	11.261.961 €
Cotècnica	0,510418	126.102.146 €
Lletera Campllong	0,333334	24.640.168 €
Girona Fruits	0,489584	24.618.440 €
Coselva agrícola	0,531251	26.148.263 €
Sant Isidre de les Borges Blanques	0,531251	3.207.071 €
El Xarxa Agrosocial	0,364584	3.232.434 €
Agrícola i Secció de Crèdit de Riudecany	0,239584	1.957.298 €
Unió Origen	0,666668	33.059.811 €
Cevipe, Grup Cooperatiu	0,406251	35.940.107 €
Agrícola de Cambrils	0,458334	3.000.000 €
Càmara Arrossera del Montsià	0,531251	57.260.002 €
Actel, SCCL	0,927085	218.302.000 €
Agrària Plana de Vic i Secció de Crèdit, S	0,729168	58.840.536 €
Cooperativa Agropecuària de Guissona c	0,770835	356.000.000 €
Cooperativa Ivars	0,875002	236.909.639 €
Grup Cooperatiu Fruits de Ponent	0,916668	36.524.168 €
La Fageda, SCCL	0,916668	31.533.049 €
Arrossaires del Delta de l'Ebre i Secció de	0,635418	26.887.683 €
Unió Nuts	0,562501	52.019.023 €
Covides	0,656251	27.071.963 €
Castell D'or	0,531251	20.987.000 €
Coperativa de Soses	0,427084	15.054.713 €
Cadi	0,520834	51.642.495 €
Celler domenys	0,604168	15.302.457 €
Cooperativa Agropecuària Artesa de Segr	0,489584	135.843.933 €

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la mostra de 28 cooperatives catalanes. Les dades de facturació provenen de la FCAC

Hipòtesi inicial de l'estudi

- H_0 (Hipòtesi nul·la): No hi ha cap relació aparent entre ISVCC i la facturació.
- H_1 (Hipòtesi alternativa): Existeix una relació significativa entre ISVCC i la facturació, per tant, un augment en la facturació podria comportar un efecte de millora en la puntuació en sostenibilitat de la cooperativa objecte d'estudi.

Possibles problemes

- La mida de la mostra utilitzada en aquest estudi és de **n=28**. En anàlisi estadística, això es considera una mostra bastant reduïda. Consegüentment, podria influir en la fiabilitat dels resultats, especialment pel que fa a la normalitat de les dades tractades.
- També s'ha de tenir en compte l'existència de valors atípics que poden desvirtuar els resultats, com ara la gran diferència de facturació entre el mínim de la mostra (1,8 milions Agrícola i Secció de Crèdit de Riudecanyes) i el màxim (356 milions Actel).

1er pas: Estadístics principals

Taula 12

Estadístiques descriptives de l'índex ISVCC i la facturació anual de les cooperatives analitzades

	N	Mínimo	Máximo	Media	Desv. estándar
ISVCC	28	,240	,927	,57180	,184896
nivellfac	28	1.957.298	356.000.000	59.054.964,29	83598908,428
N válido (por lista)	28				

Font: Elaboració Pròpia

ISVCC

- La mitjana de 0,57 es troba lleugerament per sobre del 50%
- La desviació estàndard de 0,185 indica una dispersió lleugera en els valors

-Rang de valors: 0,240 (mínim) – 0,927 (màxim). Els valors estan força distribuïts però sense extrems massa allunyats.

Conclusió: L'ISVCC té una distribució estable sense grans variacions, cosa que podria indicar la normalitat de les dades.

NIVELLFAC (facturació)

-La mitjana de 59.054.964 indica que els valors no estan distribuïts de forma simètrica amb gran presència de valors extrems per la banda de adult.

-Desviació estàndard de 83.598.908 molt elevada suggerint una distribució irregular i dispersa

-Rang de valors 1.957.298 € (mínim) – 356.000.000 € (màxim). Gran variabilitat en el nivell de facturació.

Conclusió: La facturació presenta una dispersió molt alta, això ens dona indicis d'una distribució no normal que detectarem en els tests a posteriori.

2n pas : Comprovació de la Normalitat

El segon pas consisteix a comprovar si les variables ISVCC i facturació segueixen una distribució normal, ja que això determinarà quin coeficient de correlació és el més adequat.

Es poden donar dues situacions:

1. Si ambdues variables són normals, es pot utilitzar el coeficient de Pearson.
2. Si almenys una no ho és, és preferible aplicar els coeficients no paramètrics de Spearman o Kendall.

La normalitat es pot avaluar de dues formes:

- Aproximació estadística: mitjançant el test de Shapiro-Wilk, que observa el nivell de significació (p-valor) i és més fiable per mostres petites ($n < 50$).
- Aproximació visual: a través del gràfic Q-Q, que compara els valors observats amb els teòrics.

En aquest treball s'ha optat per la primera aproximació (estadística), per tal de fonamentar amb rigor la tria del test de correlació més adequat.

Resultats del test de Shapiro-Wilk

- L'ISVCC obté un p-valor de 0,165 ($> 0,05$), per la qual cosa no es rebutja la normalitat.
- En canvi, la facturació presenta un p-valor $< 0,001$, fet que indica que no segueix una distribució normal.

Conclusió: Com que almenys una de les variables no és normal, es descarta el coeficient de Pearson i es procedeix amb els coeficients no paramètrics de Spearman i Kendall.

3er pas: Anàlisi de correlació

Com ja s'ha demostrat que la variable nivellfac no segueix una distribució normal, a continuació es passarà a respondre si hi ha correlació entre les dues variables utilitzant els coeficients de Spearman i Kendall.

- Coeficient de Spearman (ρ): mesura relacions monotòniques (no necessàriament lineals).
- Coeficient de Kendall (τ): útil per mostres petites i dades no normals.

Interpretació:

- Si $|\rho \text{ o } \tau| > 0.7$, la correlació és forta.
- Si $0.3 < |\rho \text{ o } \tau| < 0.7$, la correlació és moderada.
- Si $|\rho \text{ o } \tau| < 0.3$ la correlació és feble.

Taula 13

Taula correlació

			ISVCC	nivellfac
Tau_b de Kendall	ISVCC	Coeficiente de correlación	1,000	,424**
		Sig. (bilateral)	.	,002
		N	28	28
	nivellfac	Coeficiente de correlación	,424**	1,000
		Sig. (bilateral)	,002	.
		N	28	28
Rho de Spearman	ISVCC	Coeficiente de correlación	1,000	,583**
		Sig. (bilateral)	.	,001
		N	28	28
	nivellfac	Coeficiente de correlación	,583**	1,000
		Sig. (bilateral)	,001	.
		N	28	28

** La correlación es significativa en el nivel 0,01 (bilateral).

Font: Elaboració Pròpia

Resultats obtinguts:

Correlació de **Kendall** (Tau-b):

El valor obtingut és 0,424, indicant una correlació moderada i positiva entre l'ISVCC i la facturació.

El p-valor és 0,002 ($< 0,01$); per tant, es tracta d'una correlació estadísticament significativa amb un nivell de confiança del 99 %.

Correlació de **Spearman** (Rho):

El coeficient és de 0,583, superior al de **Kendall**, i mostra una correlació moderada-forta i positiva. El p-valor és 0,001 ($< 0,01$), confirmant també una significació estadística al 99 % de confiança.

4t pas: Resposta final a la qüestió plantejada P3

La correlació és més alta en Spearman (0,583) que en Kendall (0,424), això indica que tot i que la relació entre variables no es lineal, hi ha una connexió evident entre el nivell de facturació i el resultat en l'índex ISVCC de les cooperatives.

És rellevant considerar que la direccionalitat d'aquesta relació no pot establir-se amb claredat. Si bé pot ser possible que la facturació afavoreixi la sostenibilitat, també es pot defensar a la inversa dient que cooperatives més sostenibles poden generar majors ingressos. Per tant els resultats obtinguts s'han d'interpretar amb certa prudència, com una primera aproximació exploratòria sobretot a l'hora de modelitzar la relació de les variables i definir la dependent i la independent.

Resposta a la hipòtesi inicial:

- Es pot rebutjar la hipòtesi nul·la (no hi ha relació aparent) i acceptar la hipòtesi alternativa, ja que sí que existeix una relació entre facturació i ISVCC.
- Ara bé, la correlació obtinguda, tot i ser significativa, no és prou forta per afirmar que la facturació és el factor principal que determina la sostenibilitat de les cooperatives. Altres variables com el volum d'inversió específica en sostenibilitat, l'existència de polítiques ESG o l'antiguitat de l'entitat podrien tenir un paper explicatiu més rellevant i mereixen ser analitzades en futurs estudis.

6 CONCLUSIONS

Aquest apartat recull les reflexions clau i els resultats més rellevants obtinguts a partir de l'aplicació de l'índex ISVCC a les cooperatives agràries catalanes, així com algunes línies d'acció futura que es poden extreure dels resultats.

L'objectiu d'aquest treball final de grau ha estat analitzar l'estat d'adaptació de les cooperatives agràries catalanes en matèria de sostenibilitat, amb especial atenció a la nova normativa europea CSRD que marcarà el nou marc regulador en matèria de sostenibilitat empresarial. L'anàlisi es centra en les quatre dimensions : social, ambiental, governança i econòmica.

A través d'una combinació d'anàlisis normatiu, tractament estadístic i elaboració d'un índex propi (ISVCC), s'obté una visió diàfana, objectiva i real sobre la situació actual del sector cooperatiu agrari en relació amb el desenvolupament sostenible. L'índex ISVCC creat és una eina eficaç per mesurar de manera objectiva el grau grau d'integració de criteris ESGE de cada cooperativa. A més, la seva metodologia i disseny fonamentats en estàndards reconeguts, el converteixen en una eina utilitzable i replicable per a altres estudis o per una autoavaluació interna.

Els resultats obtinguts mostren que el valor mitjà de l'índex per a la mostra de 28 cooperatives és de 0,57, la qual cosa indica un nivell moderat de desenvolupament sostenible, però amb una clara necessitat d'acció per part del conjunt del sector. La dimensió ambiental és la més desenvolupada amb diferència, gràcies a l'alt grau de compliment de certificacions, la pressió normativa vinculada a l'accés a subvencions i el treballar directament amb recursos naturals, cosa que ha afavorit l'adopció de pràctiques sostenibles. En canvi, les dimensions econòmica, de governança i social són les més febles, amb puntuacions mitjanes del 54 %, 50 % i 49 % respectivament.

Aquesta tendència es fa encara més evident quan es comparen els extrems de la mostra: les cooperatives amb millor puntuació global (grup A) obtenen valors molt alts en la dimensió ambiental (0,87) i també destaquen en la dimensió social (0,72), evidenciant un compromís clar cap al territori i les persones. Addicionalment, aquest grup mostra una estructura més equilibrada entre les quatre potes de la sostenibilitat, cosa que indica una estratègia més coherent. En canvi, les 15 cooperatives amb pitjor puntuació (grup B) presenten valors

especialment baixos en la dimensió social (0,28) i en la de governança (0,42), fet que revela mancances significatives en transparència, participació i aplicació molt més desigual dels criteris ESG.

A més, el fet que només un 28 % de les cooperatives disposi actualment d'un pla estratègic de sostenibilitat o estigui en procés d'implementació evidencia una distància important entre la voluntat i l'acció real. És necessari un impuls institucional per dotar de més recursos a les cooperatives, sobretot les petites, i formació tècnica en sostenibilitat en els òrgans directius de les cooperatives.

D'altra banda, el treball manifesta clarament una desconexió entre els valors fundacionals del cooperativisme i la informació publicada, especialment en lo social i governança en les cooperatives de menor dimensió. Probablement, no es deu a una absència real d'accions, sinó al fet que sovint no es comuniquen o es fa de forma inadequada.

En definitiva, aquest treball mostra que, en un mercat cada cop més exigent, la sostenibilitat ha passat de ser un valor afegit a esdevenir una condició indispensable per a la viabilitat de les cooperatives catalanes. L'adopció de criteris ESG i una millor comunicació de la informació no financera seran claus per reforçar el model cooperatiu i adaptar-lo al futur.

A més, la sostenibilitat està guanyant rellevància com a factor diferenciador del producte cooperatiu, ja que aporta valor en forma de compromís social, qualitat, traçabilitat i respecte pel territori, aspectes que cada vegada tenen més pes per als consumidors i la societat.

En aquest sentit, l'índex ISVCC podria esdevenir, a mitjà termini, una referència útil per a federacions com la FCAC o per a organismes públics que vulguin monitoritzar l'evolució sostenible del sector cooperatiu agrari català. Per tant, també seria raonable esperar una major exigència cap a les pròpies cooperatives, no només en termes de compliment normatiu, sinó també pel que fa a la transparència i la coherència entre els seus principis i valors que les defineixen i les seves pràctiques reals.

7 REFERENCIES I BIBLIOGRAFIA

- ALTRAN INNOVACIÓN, S.L.U. (2025). *Nuevos estándares de reporte ESRS: una revolución*. ALTEN. [Consultat a dia 2/1/2025] Disponible a: <https://www.alten.es/nuevos-estandares-de-reporte-esrs-una-revolucion/>
- Associació Espanyola de Comptabilitat i Administració (AECA). (s.f.). *Model nacional per a la presentació dels informes i Estat d'Informació No Financera*. AECA. [Consultat a dia 21/1/2025] Disponible a: <https://aeca.es/>
- Castilla-Polo, F., García-Martínez, G., Guerrero-Baena, M. D., & Polo-Garrido, F. (2024). The cooperative ESG disclosure index: an empirical approach. *Environment, Development and Sustainability*. <https://doi.org/10.1007/s10668-024-04719-x>
- Comissió Mundial sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament. (1987). *El nostre futur comú (Informe Brundtland)*. Oxford University Press. [Consultat a dia 1/3/2025] Disponible a: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf>
- COPAC. (2015). *Transforming our world: A cooperative 2030*. Committee for the Promotion and Advancement of Cooperatives. [Consultat a dia 10/5/2025] Disponible a: <https://www.copac.coop/wp-content/uploads/2015/12/COPAC-Cooperatives-and-SDGs-Final.pdf>
- Díaz de León, D., Díaz Fragoso, O., Rivera, I., & Rivera, G. (2021). Cooperatives of Mexico: Their social benefits and their contribution to meeting the sustainable development goals. *Social Sciences*, 10(5), 149. <https://doi.org/10.3390/socsci10050149>
- Domínguez Hernández, H. (2008). El concepto de desarrollo sostenible en los tratados de la Unión Europea. *Ambienta*, (75), 64–67. [Consultat a dia 27/12/2024] Disponible a: https://www.mapa.gob.es/ministerio/pags/biblioteca/revistas/pdf_AM/AM_2008_75_64_67.pdf
- EFRAG. (2023). *European Sustainability Reporting Standards – Final Drafts*. [Consultat a dia 17/2/2025] Disponible a: <https://www.efrag.org>

- Ernst & Young, S.L. (2023). *La CSRD y los nuevos Estándares ESRS: Guía rápida para entender sus implicaciones en la empresa española*. [Consultat a dia 20/5/2025]
Disponible a: https://www.ey.com/es_es
- FAO. (2021). *The role of agricultural cooperatives in sustainable agri-food systems*. Food and Agriculture Organization of the United Nations. [Consultat a dia 21/3/2025]
Disponible a: <https://www.fao.org/3/cb4615en/cb4615en.pdf>
- Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya (FCAC). (2023). *Les cooperatives agràries augmenten la facturació global un 16%*. [Consultat a dia 2/2/2025]
Disponible a: <https://www.cooperativesagraries.cat/ca/noticies/3034-les-cooperatives-agraries-augmenten-la-factur.html>
- Food and Agriculture Organization of the United Nations. (2016). *Food and agriculture: Key to achieving the 2030 agenda for sustainable development*. [Consultat a dia 4/4/2025]
Disponible a: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/2313foodandagriculture.pdf>
- Global Reporting Initiative. (2021). *Consolidated set of the GRI Standards 2021*. [Consultat a dia 2/1/2025]
Disponible a: <https://www.globalreporting.org>
- Gutiérrez, F. (2023). *European Sustainability Reporting Standards (ESRS): los nuevos requerimientos de divulgación ESG para las empresas europeas*. ESADE Center for economy policy, 51.
- IFRS Foundation. (2023). *Overview of the IFRS Sustainability Disclosure Standards*. [Consultat a dia 21/4/2025]
Disponible a: <https://www.ifrs.org>
- Ministerio de Asuntos Económicos y Transformación Digital. (2024). *Anteproyecto de Ley de Información sobre Sostenibilidad (LIES)*. Acord del Consell de Ministres del 29 d'octubre de 2024. [No disponible encara al BOE]
- Montegut Salla, Y., & Plana-Farran, M. (2017). *Factors d'èxit de les cooperatives centenàries catalanes*. ACCID i Fundació Roca Galès. [Consultat a dia 4/4/2025]

Disponible a: <https://accid.org/wp-content/uploads/2021/01/Estudi-Factors-exit-ccoperatives-centenariesweb.pdf>

Parlament Europeu i Consell de la Unió Europea. (2014). *Directiva 2014/95/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 22 d'octubre de 2014, sobre la divulgació d'informació no financera i sobre diversitat per part de determinades grans empreses i grups*. *Diari Oficial de la Unió Europea*, L 330, 1–9.

Parlamento Europeo y del Consejo. (2022). *Directiva (UE) 2022/2464, de 14 de diciembre de 2022, sobre la presentación de información sobre sostenibilidad por parte de las empresas* (DOUE L 322/15, de 16 de diciembre de 2022). [Consultat a dia 15/1/2025]
Disponible a: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/?uri=CELEX%3A32022L2464>

Task Force on Climate-related Financial Disclosures. (2017). *Final report: Recommendations of the Task Force on Climate-related Financial Disclosures*. [Consultat a dia 10/5/2025] Disponible a: <https://www.fsb-tcfd.org>

Vives-Xiol, J. (2019). El cooperativisme agrari a Catalunya: orígens i situació actual. *Quaderns Agraris* (46), 93–112. <https://doi.org/10.2436/20.1503.01.98>

World Cooperative Monitor. (2024). *World Cooperative Monitor 2024*. [Consultat a dia 21/3/2025] Disponible a: <https://monitor.coop>

8 ANNEXE

ANNEXE 8.1 ENQUESTA

Sostenibilitat en Cooperatives Agràries de Catalunya. Adaptació Nous Canvis Normatius.

A partir del 2025, les cooperatives que compleixin dos dels tres requisits (més de 250 treballadors, facturació superior a 50M€ o actius superiors a 20M€) durant dos exercicis econòmics consecutius, estaran obligades per llei a elaborar i presentar un informe de sostenibilitat en sintonia amb els (ESRS). En una altra fase, a partir del 2026, serà d'obligat compliment per aquella cooperativa que formi part de la cadena de valor d'empreses ja subjectes a la normativa vigent (grans distribuïdores).

1. La vostra cooperativa està al corrent d'aquests nous requisits i s'està preparant per adaptar-se a les exigències de publicació?

- ☐ Sí, ja estem treballant en l'adaptació
- ☐ Estem al cas dels canvis, però encara no hem pres mesures
- ☐ No estem informats, però ens agradaria rebre més informació
- ☐ No ens afecta, però volem entendre com pot influir en el sector del cooperativisme agrari català

2. Amb quins dels requisits següents compleix la seva cooperativa?

Seleccione como máximo 3 opciones.

- ☐ Facturació superior a 50 milions d'euros anuals
- ☐ Més de 250 treballadors
- ☐ Actius superiors a 25 milions d'euros
- ☐ Cap dels anteriors

3. Si s'ha complert algun dels requisits de la darrera pregunta, durant quants exercicis consecutius ha mantingut aquest compliment?

- ☐ 1 any
- ☐ 2 anys
- ☐ +2 anys

4. La vostra cooperativa no és obligada per llei, però treballa amb entitats de segon grau que podrien estar obligades a reportar informació sobre sostenibilitat i, per tant, us podrien sol·licitar dades en el futur?

- ☐ Sí, col·laborem amb grans empreses i ja ens la demanen.
- ☐ Sí, treballem amb grans empreses, però encara no ens han fet cap petició
- ☐ No, no subministrem a empreses grans
- ☐ No ho sabem segur, però ens preocupa com ens pot afectar

5. Tot i no estar obligades per llei, elaboreu algun informe de sostenibilitat?

- ☐ Sí
- ☐ No

6. En cas que no l'elaboreu estareu disposats a fer l'esforç d'elaboració i publicació d'una memòria de informació no financera?

- ☐ Sí
- ☐ No

7. Com classificaria el desenvolupament de la seva cooperativa en l'àmbit de la sostenibilitat?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Insuficient

Excelent

8. I disposa d'algun certificat de sostenibilitat?

- ☐ Sí, en base als GRI standard reports.
- ☐ Sí, Global GAP o altres certificacions agràries
- ☐ Sí, altres certificacions (especifiqui)
- ☐ No en té cap
- ☐ No estic segur

9. Quins són els principals obstacles que dificulten la implementació de mesures sostenibles a la seva cooperativa? *(Esculli fins a 3 opcions)*

Selecione 3 opciones.

- ☐ Costos elevats d'implantació
- ☐ Manca d'informació i assessorament tècnic
- ☐ Reticències dels socis als canvis
- ☐ Falta de finançament o subvencions
- ☐ Altres (especifiqui)

10. Quins són els principals motius pels quals la seva cooperativa aposta per la sostenibilitat? *(Esculli fins a 3 opcions)*

Selecione 3 opciones.

- ☐ Compliment normatiu
- ☐ Iniciativa per part dels socis que conformen la cooperativa
- ☐ Reducció de costos i millora en l'eficiència
- ☐ Millora de la imatge corporativa
- ☐ Responsabilitat social i ambiental
- ☐ Demanda dels consumidors
- ☐ Altres (especifiqui)

11. La seva cooperativa té previst implementar noves estratègies de sostenibilitat en els pròxims 5 anys?

- ☐ Sí, ja tenim un pla definit
- ☐ Sí, estem en procés d'elaboració
- ☐ Potser, però encara no hi ha plans concrets
- ☐ No hi ha plans previstos

12. La vostra opinió ens ajudarà a valorar l'impacte d'aquestes regulacions en el sector cooperatiu. Moltes gràcies per participar! La informació recopilada serà confidencial.

